

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisno se ne sprejema, ne frankirano
pisma se ne sprejema, Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovci
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
Istolp, pešni-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a. Pri večjem o
naročniku popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljku
in dneva po prazniku

G. Pribičević in svoboda tiska

Mogli bi tudi reči: voda in ogenj, ker prav toliko zveze ima g. Pribičević s svobodo tiska, kakor voda z ognjem. Natančno tako, kakor namreč voda pogasi ogenj, je pogasil svobodo tiska tiskovni zakon izdelan od vlade, v kateri je bil g. Pribičević. Zato je treba imeti že čisto posebne vrste pogum, če govori o svobodi tiska g. Pribičević. Še bolj pa je občudovati ta pogum, če paradira z izjavo o potrebi svobode tiska oni isti g. Pribičević, ki je bil član one vlade, ki ni samo razvila konfiskacijsko prakso do najvišje popolnosti, temveč je nekatere liste kar kratkoma ustavila. Vsled teh dejstev se nam ne bi bilo treba na Pribičevićeve neiskrene reklamacije niti ozirati in zadostovalo bi, če bi konstatirali, da tudi v tej stvari, kot skoraj v vseh drugih, govori in dela g. Pribičević drugače, kakor je v opoziciji in drugače, kadar je v vladi.

Ker pa mi ne spadamo med tiste, ki si skušajo pomagati z dvojno resnico, smatramo za potrebno, da tudi sedaj, ko smo v vladi, naglasimo sivo ravno tako potrebo svobode tiska, kakor smo se energično in dosledno borili za to lepo pridobitev ustavnih bojev, ko smo bili v opoziciji. In zato pravimo: svoboda tiska je neobhodna potreba in njo je treba očuvati.

Iz tega vzroka pa naslavljamo na vlado tale apel: Kakor je že vlada popravila celo vrsto napak in grehov PP režima, tako naj tudi odpravi tiskovni zakon, delo PP vlade. Zakaj ravno tiskovni zakon, s svojimi neverjetnimi in nemogočimi določili je kriv, če je svoboda tiska zatrta in do skrajnosti reducirana. In to tudi v slučaju, da hočejo listi najvestnejše vršiti svojo častni-karsko dolžnost in da ne smatrajo hujskaštva in gojitve vseh mogočih nasprotstev kot svojo glavno nalogo.

Ni mogoče na tem mestu navesti vseh silnih napak tiskovnega zakona in se moramo zato omejiti le na nekatere najbolj kričeče. Avtorji tega neverjetnega zakona so dejali, da hočejo z njim preprečiti osebne žalitve po listih. Svojo namero pa so uveljavili tako, da osebnih žalitev niso preprečili, onemogočili pa vsak dokaz resnice. Ze samo to zadostuje, da se tiskovni zakon spremeni.

Še bolj zahteva njegova splošna nejasnost, ki je nujno morala privedi do take judikature, da danes nihče niti slutiti ne more, kako se bo končal začetni tiskovni proces. Avtorji tega specialnega zakona so se tudi hvalili, da onemogoča njihov tiskovni zakon zavlačevanje procesov, ker so čisto točno fiksirali, kdaj mora biti vsak proces končan. V resnici pa je stvar čisto druga in tudi danes trajajo procesi tako dolgo ko preje. Razlika je samo v tem, da danes cetejo ekspenzarji in da bodo tiskovni procesi kmalu najbolj dobičkanosni procesi. Silno mnogo se je tudi govorilo pred sprejetjem tiskovnega zakona, kako bodo novinarji z njim zaščiteni, ker je določena tudi soodgovornost pravih lastnikov lista. Dejansko pa je ta določba ostala le na papirju, dočim so vse drakonične kazni postale resnica.

Pravili so nadalje, da bo tiskovni zakon dvignil kvaliteto tiska. Tudi ta napoved se je docela izjalovila in resnica je ta, da zadene tudi najbolj vestnega novinarja pri najmanjši stvari vsa strogost zakona, dočim ostanejo avtorji največje šund-literature prosti. Ni treba drugega, ko da izdajajo svoj šund v brošurah, pa so prosti tiskovnega zakona. In danes vidimo, kako izvrstno znajo nekateri izkoriščati in Slovenijo preplavljajo brošure, ki bi jih morali uničiti že zaradi njih nezasišlanega pačenja slovenskega jezika. Roparske povesti z opolzkimi oglaš, česar med vojno ni bilo mogoče razpečati, preplavljajo danes deželo. To je menda edini uspeh tiskovnega zakona.

Vsega tega pa seveda g. Pribičević ne vidi, ker njemu je tudi svoboda tiska le agitacijsko sredstvo. Mnogo bolje bi zato bilo, če bi g. Pribičević raje oblekel spokorniško srjaco in priznal svojo krivdo, mesto da napada druge.

Mnogo slabih zakonov je že dobila Jugoslavija, toda med vsemi slabimi je tiskovni zakon, delo vlade PP, prislabsi. Njegova temeljita reforma je zato pravih tako nujna, kakor je bilo neujno, da je bi vržen nasilni PP režim. Treba pa je, da bo tudi popolnoma likvidiran. To se bo zgodilo šele v trenutku, ko bo padel njegov tiskovni zakon. In to se naj zgodi čim prej!

Danes se je nadaljevala seja odbora za proučevanje zakona o javnih delih in pomoči pasivnim krajem. Za predsednika je bil izvoljen g. dr. Stojadinović. Odbor je zakon v načelu in podrobnostih sprejel in bo prišel v soboto na dnevni red skupščine.

Izpremembra ustave

V pričakovanju odgovora predsednika vlade dr. Korošca

a Belgrad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Današnji listi poročajo: »Akcijski Miloš Savčič je pred zaključkom. Vsi šefi so Savčiču izjavili, da so njihove stranke načelno za spremembo ustave in vse skupno so na istem stališču, da bi ta sprememba imela za posledico, da se državna uprava olajša tako, da bi bila v svoji decentralizaciji bolj kos danim svojim nalogam. Ostal je še samo odgovor g. dr. Korošca, da v imenu svoje koalicije kot predsednik vlade odgovori g. Savčiču. G. dr. Korošec je bil načelno pristal na revizijo ustave, samo je po-

prej obljubil, da se popolnoma dogovori z g. Vukičevićem, g. Davidovičem in g. Spahom, da se ugotovijo podrobnosti. V političnih krogih, ki imajo dober vpogled v Savčičevo akcijo, se je zatrjevalo, da stoji četverna koalicija na stališču, da je izhodna točka za vse razgovore današnja ustava. Načelno stališče četverne koalicije pomenja, da ne more biti drugega temelja, ki bi služil za izhodišče. — Kakor smo poučeni, se je g. Miloš Savčič danes javil pri predsedniku vlade g. dr. Korošcu, ki mu bo dal v teku treh dni svoj odgovor.

Velik gospodarski posvet

Ministrski predsednik je pozval zastopnike gospodarstva iz cele države — Najvažnejše obnove in izboljšave — Vlada hoče z vso močjo rešiti naše gospodarstvo

a Belgrad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Sinoči se je vršila v predsedništvu vlade pod predsedstvom dr. Korošca daljša seja ministrov, ki upravljajo gospodarske resore, predsednika Narodne skupščine Ilije Mihajloviča, predsednika finančnega odbora dr. Milana Stojadinoviča, guvernerja Narodne banke Ignata Bajlonija in članov upravnega odbora Narodne banke ter predstavnikov gospodarskih krogov iz raznih pokrajin.

Konferenca je trajala do 10 zvečer. Bila je sklicana predvsem z namenom, da zastopniki gospodarskih krogov iz vseh krajev države podajo svoje mnenje in izrazijo svoje želje za rešitev gospodarske krize. Rezultat konference se izraža v glavnem v sledečih zahtevah:

1. Narodna banka naj predvsem sanira državne gospodarske institucije.
2. Narodna banka naj z vsemi sredstvi dela na saniranje trgovinskih prilik.
3. Čim prej naj se izvede komercializacija državnih podjetij.
4. Denar državnih denarnih ustanov kot so Narodna banka, Poštna hranilnica itd., naj se uporablja samo v svrhe, določene po statutu.
5. V upravnih odborih teh zavodov morajo dobiti prečanski gospodarski krogi porcionalno zastopstvo.
6. Vse omejitve devizne trgovine naj se nemudoma ukinejo.
7. Vsi merodajni krogi naj skrbijo za temeljito izboljšanje našega prometa.
8. Industrija zahteva večjo carinsko zaščito.
9. Vlada naj skrbi za to, da se bodo razsodbe prečanskih sodišč izvajale tudi v Srbiji.
10. Čim prej naj se v smislu ustavnih določb ustanovi gospodarski svet.
11. V svrhu pospeševanja izvoza naj se čimprej uredi trgovinski odnosi s sredozemskimi državami, nadalje z Egiptom, Španijo in Turčijo.
12. V novem proračunu naj se ukine davek na poslovni promet.
13. Zakon o taksah in trošarinah naj se čimprej spremeni v cilju znižanja teh bremen.
14. Izenačenje zakonodaje naj se kar najbolj pospeši.
15. Slovenski gospodarski krogi zahtevajo temeljito remediuro kreditne politike Poštne hranilnice, v kateri naj dobe primer-no zastopstvo.

Guverner g. Bajloni je v imenu gospodarskih krogov pozdravil predsednika vlade in

se mu zahvalil za ljubeznivost, da je posvetil toliko pozornost tej konferenci, na kateri bodo imeli g. ministri priliko slišati predloge zagrebških, ljubljanskih in belgrajskih gospodarskih krogov. G. Bajloni je posebno podčrtal točko 7 predstavke zagrebških in ljubljanskih strokovnjakov, da se namreč pri nas železniški promet slabša. Prosil je vse pristojne ministre, da temu vprašanju posvetijo vso skrb. Smatra, da se bo to vprašanje najlepše uredilo na ta način, da bo železniški minister poslal enega ali drugega svojih najboljših železniških uradnikov, ki razpolaga z močno energijo, na postaji v Zagreb in Brod, kjer je promet popolnoma v neredu in radi česar prihaja do nerednega prometa v celi Hrvatski. Nadalje je govoril o splošnem gospodarskem pregledu in stanju naše države.

G. Šola je govoril o gospodarskem stanju Bosne in Hercegovine. Zlasti je podčrtal, da je treba dvigniti in izkoristiti bogastvo Bosne in Hercegovine s krediti, podpiranjem živinoreje in novih vinogradov. Bosno zlasti tare silno visoka obrestna mera. Nadalje so se oglašili k besedi referenti iz južne Srbije in g. Jelačin za Ljubljano.

Nato je govoril predsednik vlade. Navajal je k posameznim točkam razloge. Objavil je, da bo vlada vzela v pretres vse predloge in vse načrte, ki so se predložili na tej konferenci.

Železniški minister g. Stanič je razlagal razmere na železnicah. G. dr. Mehmed Spaho je zahteval gospodarski svet, ki je neobhodno potreben za naše gospodarstvo. G. Pera Marković je za svoje ministristvo razlagal sedanje stanje njegovega gospodarstva in je izrazil mnenje, da je naše gospodarstvo že prišlo preko viška svoje krize. Kmetijski minister g. Andrić je zlasti glede očitkov Bosne in Hercegovine poudarjal in podčrtal, da so za Bosno in Hercegovino že nastopili boljši časi. To razlaga s številkami svojega ministristva. — Finančni minister g. Subotić je obljubil vso svojo pomoč, podčrtal je posamezne točke predstoječega državnega proračuna. G. Stojadinović se je zavzel za stalen stik vladnih in gospodarskih krogov.

Končno sta se g. Bajloni in g. Radojlovič zahvalila ministrskemu predsedniku za njegovo pozornost za gospodarski pokret v naši državi, nakar je dr. Korošec še enkrat zagotavljal gospodarskim zastopnikom, da bo vlada gospodarski položaj najresnejše obravnavala.

Sarajevski župan

a Belgrad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Med tukajšnjimi opozicionalnimi kakor tudi nekaterimi vladnimi časnikiškimi in publicističnimi krogi se je trdovratno vzdrževala vest, da je zahteval g. dr. Spaho odstop sarajevskega velikega župana. Ta vest je tendenciozna. G. dr. Spaho pri svojem današnjem sestanku z g. dr. Korošcem demisijske sarajevskega velikega župana niti ni omenil.

Težka letalska nesreča

a Novi Sad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol 12 se je zgodila v Novem Sadu velika letalska nesreča. Letalo »Breguet XIX«, ki je prišlo iz Osijeka, je krožilo dalje časa nad Novim Sadom. Močan veter je obe krili razbil in letalo je padlo z višine 1000 metrov na tla.

Novi ameriški predsednik in Evropa

Ljubljana, 8. novembra.

Kandidat republikanske stranke Herbert Clark Hoover je izvoljen s tako ogromno večino, da je presenetila največje optimiste. Od 31 predsednikov, kolikor jih je dosedaj imela Amerika, sta dosedaj sicer bila samo dva demokrata, Cleveland in Wilson, vendar takega poraza demokratov nihče ni pričakoval. Popularnost demokratskega kandidata Smitha je bila velika in do zadnjega dne volivne borbe se je računalo, da bo dobil veliko večje število glasov. Bili so celo taki, ki so celo stavili na njegovo zmago.

Njegov poraz je pripisovati predvsem premoči velekapitalistične skupine, ki je podpirala Hooverja. V njega imajo bankirji več zaupanja in njegovo volivno geslo »prosperity« je privlačno tudi za široke sloje, ki si želijo zaslužka. Dobijo pa ga, če bo industrija uspevala, kakor je uspevala zadnja leta.

Ko je pričela volivna borba, je bivši predsednik Coolidge objavil podatke o ogromnem gospodarskem napredku Amerike v zadnjih letih, ko je posle trgovinskega ministristva — v našem smislu — vodil Hoover. Letni prebitek v državnem proračunu je znašal v tekočem letu 400 milijonov dolarjev. Pri tem so bili davki že štirikrat zmanjšani, ker bi sicer suficit znašal skoraj dve milijardi dolarjev. Kljub znižanju davkov pa je država od l. 1921. mogla plačati 6½ milijarde svojih dolgov. Celotna produkcija se je v poslednjih letih povečala za eno tretjino, v železni industriji pa se je podvojila. Tako je razmerje tudi na vseh ostalih poljih. Dasiravno se tudi demokratska stranka opira na velekapital, — Smitha je finansiral Morgan, — vendar so veliki industrijski trusti in velebankirji, katerih ena beseda zaleže več kot še tako važna izjava najuglednejšega politika v Evropi, bolj zaupali v trgovini preizkušenemu Hooverju.

Verski moment je igral tudi veliko vlogo. Proti katoliku Smithu je anglikanska cerkev uprizorila borbo, kakršne Amerika še ni videla. Javno po vseh protestantskih cerkvah se je pridigovalo, da je vsak glas, oddan za republik. kandidata Smitha, oddan za papeža Pija XI., kateremu da hoče takoj po volitvah prepustiti svoje mesto v beli hiši. Najživahnije je pri tem delovala zloglasna tajna organizacija Ku-Klux-Klan, katere zločinske, teroristične metode so pomagale, kjer ni pomagalo podkupovanje ali hujskanje.

S svojim programom proti pretirani alkoholni prepovedi si je Smith pridobil nevarnega sovražnika med ženskim svetom. Se nikdar se v Ameriki ni udeležilo volitev toliko žena in ogromna večina je oddala svoj glas za »suhega« kandidata.

Vse to je pomagalo Hooverju do tako veličastne zmage, kakor je doslej še ni doživel nobeden republikanski kandidat. Približno enako razmerje 1 : 5 bo vladalo tudi v senatu, ki je odločilen za smernece zunanje politike in v kongresu, ki odloča o splošni, predvsem gospodarski politiki.

V gospodarski politiki Amerike ni pričakovati nobene spremembe. Hoover, kandidat borze in eminentno finančno in trgovsko podkovan državnik, bo svojo dosedanje politiko čim intenzivnejša in večjega razmaha veleindustrije in potenciranja njene produkcije samo še bolj dosledno zasledoval.

In v razmerju napram Evropi? Veliko si ni obetati, vendar pa nekaj več kakor od Smitha, ki Evrope niti poznal ni. Hoover pa je v njej dolga leta deloval, zato pozna njene potrebe in njene težnje. Kot podtajnik za trgovino pod Coolidgeom je znatno podpiral vse akcije Društva narodov na gospodarskem, finančno političnem in tehničnem polju. Šele pod njim se je Amerika uradno pričela udeleževati tozadevnih mednarodnih konferenc, za mnoge od njih je prišla od njega iniciativa. Za poglobitev takih zvez se je Hoover izrekel tudi v svojih volivnih govorih. Več najbrže ni pričakovati. Morda pride milejša nota v politiko odtujevanja od Evrope, vendar so v tem tudi predsedniku vezane roke od senata. V njem pa še vedno vodi glavno besedo predsednik zunanega odseka znani senator Borah, največji nasprotnik Društva narodov. V volivni borbi je senator Borah od vseh najbolj podpiral Hooverja in najnovejše vesti pravijo, da bo za nagrado postavljen za državnega podtajnika za zunanje zadeve. S tem bi odpadle tudi malenkostne nade, ki jih še goji Evropa v pričakovanju predstojećih pogajanj za ureditev dolgov in reparacijska vprašanja.

Komunistična parada v Zagrebu

a Belgrad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) 7. novembra se je v Zagrebu praznovala obletnica ruske revolucije. Na Trešnjevki se je okrog 8 zbralo 200 do 300 ljudi, ki so klicali: »Živela III. internacionala! Živel komunizem! Doli kralj! Doli z buržuazijo!« Patulja je pozvala demonstrante, da se razidejo. Na policijo so izstrelili sedem, osem strelcev. Policija je odgovorila z ognjem. Ustrelila je dvanajstkrat, nakar so se demonstranti razšli. Drugi strelci so se stisnili na Križanski in Seleški cesti. Tu jih je srečal uradni detektiv Alojzij Stražek, ki je takoj obvestil dežurnega uradnika, ki je odredil pripravljenost. Demonstranti so se po prvem nastopu razšli. Devet jih je bilo aretiranih. Lansko leto je bilo v Zagrebu isto.

Izpremema gozdnega zakona

a Belgrad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Na podlagi pooblastila čl. 248 fin. zakona za 1928-29 se je v gozdarsko-rudarskem ministrstvu sestavila komisija za izdelavo uredbe o upravi in gospodarstvu v državnih gozdovih na komercialni podlagi. To je takozvana komisija za komercializacijo državnih posestev. Komisija bo jutri pričela z delom. Sledeč zgledu sosedne Avstrije in Češkoslovaške, je tudi tu prodrla prepričanje, da se mora uprava drž. dolgov oprostiti spon birokratičnega uradovanja in ovirajočih predpisov zakona o državnem računovodstvu. V istem ministrstvu se je izdal ukaz, da mora v najkrajšem času, in sicer v roku treh dni, posebna komisija pregledati zadnje osnutke gozdnega zakona za celo državo ter ga prenovljenega takoj predložiti.

Dalmatinsko zadružništvo

š Split, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila skupna seja sveta in nadzornega odbora Zadružne matice v Splitu. Na njej so se obravnavala razna vprašanja, ki se tičejo organizacije in dela te zadružne centrale. Naznačilo se je, da je Zadružna matica sprejeta v glavno Zadružno zvezo v Belgradu s polnimi pravicami, s pošttnimi in davčnimi olajšavami. Zadružni matice se je prijavilo do te seje 41 zadrug, večinoma iz Primorja in otokov. Od teh je dosedaj sprejetih 35. Glede ostalih, kakor tudi glede tistih, ki se bodo prijavile pozneje, se bo odločilo naknadno. Te zadruge imajo okrog 7000 članov. Njihovi poslovni deleži znašajo 4.200.000 Din, vloge pa 40.000.000 dinarjev. Izvolili so se delegati v upravo in nadzorni odbor za glavno Zadružno zvezo v Belgradu. Nadalje so se napravili sklepi glede zadružne, gospodarske in prosvetne propagande. Določila se je višina obresti. Dalje so se določile smernice za poslovanje in svrhu čim večje discipline med matico in njenimi člani radi ožjega sodelovanja. Na koncu se je obravnavalo vprašanje postavitve pomožnih revizorjev, da se zmanjšajo izdatki zadrug in njihove matice.

Zagrebska oblast

š Zagreb, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Na seji oblastne skupščine se je sklenilo, da se odloži razprava o poročilu oblastnega odbora na nedoločen čas. Sprejele so se nekatere odredbe. Potem se je razpravljalo o proračunu. Kakor je Vaš dopisnik zvedel, je odložitev razprave o proračunu v zvezi z nezadovoljstvom mnogih poslancev z delom oblastnega odbora. Ti poslanci so pripravljali ostro kritiko proti oblastnemu odboru, predvsem proti njegovemu predsedniku Predavcu. Skupščina je sprejela uredbo o ustroju zaklada hrvatskega naroda za vzgojo otrok umrlih poslancev in uredbo o dosmrtni podpori gospe Radičevi.

Dr. Korošec proti netočnim vestem

a Belgrad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na zaplembo nekaterih listov, ki jih je izvršila uprava Belgrada, pozvana, da skrbi za izvrševanje zakonov in tiskovnega zakona, je »Politika« prinesla na uvodnem mestu članek »G. dr. Korošec in zagrebska koalicija«. V tem članku je navedenih nekaj dejstev, ki ne odgovarjajo resnici. G. predsednik vlade je poslal »Politiki« popravek, v katerem polemizira s trditvami »Politike«. »Politika« namreč pravi, da g. dr. Korošec nima poguma, da bi tiral pred sodišče avtorja izjav dr. Mačka in Pribičevića, da preganja liste, ki so prinesli njihove izjave. Take pripombe je mogel napisati samo pisec, ki sicer veruje v objektivnost lista »Politike«, ne pozna pa odredb tiskovnega zakona, posebno ne točke 7. o odgovornosti. Po tej odredbi odgovarja v listu pisec članka, ako je podpisan, sicer pa odgovorni urednik. Čeprav so izjave podpisane, se morejo podvzeti proti listu zakoniti predpisi, ako je vsebina taka, da zahteva zaplembo. Kar se tiče dr. Mačka, Pribičevića in njihovih izjav, bosta imela priložnost, da se za vse, kar sta protizakonitega pisala in govorila, zagovarjata pred sodiščem. Če sta bila zaplenjena belgrajska »Politika« in »Vreme«, niso pa bili zaplenjeni zagrebski listi, je to zadeva dotičnih oblasti. Zgodilo se je istotako, da so bili zaplenjeni zagrebski, niso pa bili v isti stvari zaplenjeni belgrajski listi.

Državni proračun

a Belgrad, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja vlade od 10 do 11. Na seji so bili navzoči skoro vsi v Belgradu se nahajajoči ministri. Glavni referat je imel finančni minister g. Subotič, ki je poročal o predstoječem proračunu. G. dr. Korošec je poročal o zagrebskih demonstracijah. Letošnji proračun bo približno enako visok kot lanski. Obsegal bo približno 11 milijard 750 milijonov. Primanjkljaj bo najbrž znašal okrog 100 milijonov. Vendar si bo vlada prizadevala, da bo do 1. aprila 1929 našla kriticke za primanjkljaj. Vlada je sprejela proračun, ki je šel že danes v tisk.

Dunajska vremenska napoved: V južnih Alpah oblačno in deževno, v severnih Alpah pa bo morda še jasno in milo vreme, verjetno bo pa tudi tam nastopilo slabo vreme.

Kdo hujska na vojno!

Rim, 8. novembra. (Tel. »Slov.«)

Na dan proslave desetletnice premirja so se zbrali v Rimu bivši vojni prostovoljci. Dobro uro pred manifestacijo ob grobu neznanega vojaka so se prostovoljci sestali na trgu Esedra, odkoder so v sklenjenih vrstah z vojaškim korakom odšli na Forum romanum. Poleg svojih lastnih praporov so nosili 150 dalmatinskih zastav. Na zastavah so se blesteli grbi dalmatinski mest. Na čelu je viharala ogromna dalmatinska zastava z dalmatinskim grbom. Prostovoljci so se postavili okoli žare Julija Cezarja, ki je simbol rimskega imperija. Navzočih je bilo več poslancev, med njimi Dudan in senator Cippico, nadalje predstavniki društva »Dante Alighieri«, več Dalmatincev in kohorta miličnikov. Prof. Bertoli, direktor rimskega fora, je poklonil prostovoljcem laborjevo zelenje s Palatina, da so si okrasili dalmatinske zastave. Poslanec Maraviglia, član in predstavnik direktorija fašistske stranke, je v spremstvu predsednika društva bivših prostovoljcev Coselschija pregledal čete. Predsednik je imel na prostovoljce ognjevit nagovor. Spomnil jih je na prisego v zadrski katedrali, s katero so se prostovoljci zakleli, da se bodo borili za osvoboditev Dalmacije. Nato se je vršilo razvitje praporov. Predsednik je proglasil za ustanovljene akcijske odbore »Pro Dalmazia« po vseh italijanskih mestih; odbori so podrejeni osrednji organizaciji bivših prostovoljcev. V svojem govoru je predsednik napovedal osvoboditev

Dalmacije. Sledili so gromoviti vzkliki: »Živela Dalmacija!« Nato so prostovoljci odkorakali proti grobu neznanega vojaka na trg Venezia, kjer je nagovoril množice ministrski predsednik. Na grob neznanega vojaka so prostovoljci položili vse dalmatinske zastave.

Oktober je fašistovski tajnik Ciampaoli sklical v Milanu vsa društva, ki vršijo propagando za okupacijo Dalmacije, med temi društvi »Coscienza Adriatica« in »Mare nostrum« ter »Dalmatinski odbor«. Sklenjeno je bilo, da se vse organizacije podredijo vodstvu društva bivših prostovoljcev, da bo akcija za okupacijo Dalmacije bolj smotrena. Ob tej priložnosti je predsednik društva bivših prostovoljcev naslovil na milanske prostovoljce poslanico, ki se zaključuje tako-le: »Zasadite zastavo rimske, latinske, beneške in italijanske Dalmacije na vrhove vaše duše. Ako ne bo vaša duša odpovedala, jo bomo zasadili prav gotovo na vrh Dinarških alp. In tedaj bo od Visa do Dinarških skal zadonela pesem naših mrtvih, ki se bodo umirili, ker bodo maščevani in odrešeni, v luči zmagoslavne domovine. Milanski prostovoljci! A no! Spalati!«

V Perugi zbranim bersaglierom je nedavno predsednik bivših prostovoljcev poslal pozdravno pismo, ki se zaključuje: Drugi klic nas druži v isti veri in v istem upanju, gorečem kakor naša kri, strasten in pogumen klic boja in zmage: Split!

Misijonarji vzrok francoske krize

v Pariz, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj so se na predlog republikanskih socialistov začela pogajanja med levičarskimi strankami, da se sestavi republikanska večina. To je zelo zmanjšalo verjetnost, da bi novi kabinet sestavil Poincare, ker stoji Poincare na stališču, da mu njegova čast prepoveduje popuščati v svojem programu, posebno pa dovoliti črtanje v njegovem proračunu, dovoliti uradnikom večja koalicijska prava, ali umakniti dovoljenje za naseljevanje verskih misijonarskih družb v Franciji, na drugi strani pa radikali nočejo desavuirati sklepov svoje stranke v Angersu. Na današnji seji radikalne frakcije se je zopet zahtevalo, da se čl. 70. in 71. črta iz finančnega zakona, da se reformira davčna zakonodaja in zmanjšajo izdatki za vojsko. Če bi pogajanja republikanskih strank o minimalnem programu dovedla do cilja, bi po splošnem mnenju Poincare sicer ponovno dobil nalog za sestavo vlade, katerega pa bi on najprej odklonil, nakar bi prišla v poštev kot najverjetnejša kombinacija sestava kabineta Briand-Tardieu ali

Clementel-Briand-Tardieu. Na spremembo v zunanjem ministrstvu se ne misli na noben način. Šele potem, če bi se izjalovili tudi ti dve kombinaciji, bi bil zopet poklican Poincare, pa tudi na podlagi republikanske koncentracije.

v Pariz, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Predsednik republike Doumergue je danes nadalje sprejemal politike v svrhu rešitve krize, o kateri pa je pričakovati, da bo rešena vsekakor šele koncem tedna. Večina vseh politikov še vedno označuje Poincareja kot najprimernejšega za sestavo vlade, vendar pa prevladuje obenem tudi splošno mnenje, da bo Poincare to odklonil, ker od včeraj dalje vedno bolj gine upanje, da bi bilo mogoče sestaviti kabinet, ki bi bil delazmožen in ki bi se mogel opirati na sposobno večino. Pod vodstvom republikanskih socialistov so se danes začela pogajanja za združitev demokratskih skupin. Vse levičarske stranke so se danes zvečer sestale k razgovoru.

Titulescu mandatar za koncentracijo

v Bukarešt, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Titulescu, ki je davi dospel v Bukarešt, je bil že opoldne v avdijenci pri regentskem svetu, v kateri mu je bila poverjena sestava koncentracijske vlade. Izprosil pa si je čas za premislek, ali naj ta nalog sprejme. Vse politične stranke razen narodno-kmetijske stranke so pripravljene udeležiti se koncentracijske vlade.

Angleške volitve

v London, 8. nov. (Tel. »Slov.«) »Exchange Telegraph« poroča, da se bodo vršile volitve v angleško poslansko zbornico neposredno en dan po Binkoštih.

ANGLEŠKI PARLAMENT.

v London, 8. nov. (Tel. »Slov.«) V angleški poslanski zbornici se bo do ponedeljka zvečer vršila tridnevna razprava o brezposelnosti na temelju graje delavske stranke. V torek pa bo Lloyd George govoril o angleško-francoskem mornariškem dogovoru in o razorožitveni politiki. V sredo pa bo opozicija, kakor tudi nezadovoljneži iz Baldwinove stranke, interpelirala Baldwinu radi njegove politike o zaščiti carin, posebno kar se tiče železne in jeklene industrije.

Zopet demisija

v London, 8. nov. (Tel. »Slov.«) »Exchange Telegraph« poroča, da je odstopil portugalski kabinet.

Etna

v Milan, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Voditelj vulkanološkega instituta na Etni prof. Ponti računa s tem, da bo izbruh Etna trajal več tednov in da bo po svojem obsegu in sili prekašal mnoge druge izbruhe. Izbruh leta 1669 je trajal več kot eno leto dni in izbruhal en kubični kilometer lave. Učinek je ugotovil, da se je delovanje ognjenika poostriilo in da se je bruhanje lave podesetorilo. Od kraja Mascali moli iz lave samo še vrh cerkvenega stolpa in nekatere višje ležeče hiše. Tudi vas Carrubba se bo najbrže morala izprazniti. Da se olajša odtekanje lave v morje, bodo razstrelili in razširili strugo potoka Pietro Fucile. Preden se bo shladila lava, bo poteklo več let. Prof. Ponti je izračunal, da je lava v ravnini pod Mascalijem dosegla višino 30 m.

Primerjajmo oblastne proračune

V Sloveniji so liberalci dvignili proti oblastnim proračunom vse, kar jih uboga. Zveza industrijev se je postavila vsem protestom na čelo in v obširni spomenici protestira, da oblastni proračun preveč skrbi za kmeta in preveč pritiska industrija. Liberalni listi seveda to spomenico industrijev razpihujejo v novo afero, ki naj bi izpodnesla oblastni proračun.

Vendar v tej stvari imajo nasprotniki slovenske samouprave bolj malo sreče. Istočasno ko se sprejema proračun naših oblasti, obravnavajo tudi druge oblasti v državi o svojih proračunih. In primera pokaže velikansko razliko v korist slovenskim oblastem.

Pred seboj imamo proračun zagrebske oblasti, ki znaša 65.000.000 Din. Proračun ljubljanske oblasti je nad 74.000.000 Din.

Izdatki: za oblastno skupščino znašajo v Ljubljani 554.000 Din, v Zagrebu 698.000 Din; torej majhna razlika; za oblastni odbor so izdatki v Ljubljani 390.000 Din, v Zagrebu pa 1.790.607 Din. Torej v oblasti, ki ima za 10 milijonov manjši proračun in ki ima približno isto število poslancev kot ljubljanska, se potroši za oblastni odbor štirikrat toliko kot v ljubljanski oblasti. In v Zagrebu so vsi odborniki radičevci, o katerih g. Pucelj govori, da znajo štediti v korist kmeta. Naj štedijo tu po zgledu ljubljanskega oblastnega odbora, bodo lahko prištedili poldrug milijon dinarjev, pa bodo g. odborniki še vedno imeli vsaj skromne nagrade, za katere delajo oblastni odborniki SLS v Ljubljani in v Mariboru.

Nasprotno pa je v postavkah, ki pomenijo čisto korist splošnosti zagrebski proračun nižji kot ljubljanski. Tako n. pr. ljubljanska oblast daje za javna dela 14.067.904 Din, zagrebska pa 12.055.060 Din, torej za cela dva milijona manj.

Za obrt in trgovino daje ljubljanski proračun 2.050.000 Din, zagrebski pa za trgovino nič, za obrt, industrijo in občo statistiko skupaj pa le 1.906.520 Din.

Največja je razlika v zdravstvu. Ljubljanska oblast daje za zdravstvo 33.278.336 Din, zagrebska pa samo 17 milijonov 518.502 Din, torej komaj polovico. In zdravstvene razmere v zagrebski oblasti niso boljše kot v ljubljanski, tudi razmere v bolnicah so tam prav take, če ne slabše. Te velike razlike si sploh ni mogoče razlagati drugače kot s tem, da ljubljanska oblast hoče zdravstvo hitro dvigniti na primerno stopnjo popolnosti, dočim zagrebska polaga manj važnosti na to.

In dohodki? Naši radičevci in žerjavovci vpijejo proti oblastnim davkom in določadim. Zakaj ne povedo svojim strankarskim tovarišem v Zagrebu, naj delajo brez davkov? Zakaj ima zagrebska oblast mnogo več davkov kot ljubljanska? O tem pa jutri.

Neumen očitek

V zagrebskih listih čitamo večkrat pritožbe o dvojni meri, ki da jo uporablja policija proti njim. V Zagrebu da je list zaplenjen, dočim v Belgradu list zaradi iste stvari ne zapade konfiskaciji.

V belgrajskih listih pa zopet čitamo isto pritožbo, da je v Belgradu zaplenjen list zaradi stvari, ki je v Zagrebu prosta. Eni ko drugi pa napadajo zaradi tega notranjega ministra.

Cisto zgrešen in čisto neresen očitek. Kajti notranji minister daje samo splošna navodila, ki jih imajo izvršiti njegovi podrejeni organi. Prav nič čudnega pa ni, če v sedanjih aktualnih političnih vprašanjih niso belgrajski in zagrebski politični uradniki enega mnenja, ker pač oni tudi podležejo vplivu svoje okolice. Naša uprava pač še dolgo ne bo na tem višku, da bi bila ko iz enega kova in zato bodo še dolgo slišne pritožbe, da oblasti ne postopajo povsod enako. Pri tem pa ni notranji minister niti najmanj kriv, pač pa zadene del krivde tudi časopisje, ki največ pomaga pri ustvarjanju posebnih mnenj. Zato naj zagrebski in belgrajski listi svoj neresen očitek lepo pospravijo, ker se morajo z njim pred resnimi ljudmi le osmešiti.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Potrta žalosti naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je najina nad vse ljubljena, predobra, zlata mamica, gospa

Fani dr. Matkova

nenadoma preminula.

IVAN in MARIJAN.

Sarajevo ima župana

Sarajevo, dne 6. nov.

Na prvi seji novoizvoljenega občinskega sveta je bil izvoljen za župana — ali kakor pravimo pri nas načelnika grada — dosedanj

komisar g. Edhem Bičakčić, trgovec v Sarajevu. Seje se je udeležilo vseh 35 občinskih svetnikov, od katerih pa je 14 svetnikov oddalo prazne glasovnice. Z 22 glasovi je bil izvoljen za župana g. Edhem Bičakčić. Zanj so glasovali muslimani od JMO, 11 po številu, sedem odbornikov izvoljenih na kompromisni listi HSS, dr. Andrijašević, nosilec meščanske liste ter 2 žida dr. Josip Baruh in Juda A. Levi. Prazne glasovnice pa so oddali radikali z židi, 4 muslimani Halilbašić, Šočo, Dugalič in Badnjevič ter sam. demokrat dr. Vojo Besarović.

Glasovanje je torej bilo nad vse zanimivo, saj je razbilo tako vladno ko opozicijsko koalicijo. Večina muslimanov je glasovala z radičevci, katerim so se pridružili še člani katoliške akcije in društva »Napredak«, del muslimanov pa je šel z radikali in tem so se pridružili še sam. demokrati. Radičevci torej nimajo nobenega vzroka za triumfiranje, ker so jih zapustili celo njih zavezniki. V Sarajevu KDK ni vzdržala preizkušnje.

Prav posebej pa je treba poudariti še to, da je dobilo Sarajevo prvič po ujedinenju župana, ki je bil izvoljen. To dejstvo postavlja najzgovorneje na laž vse pisarenje radičevskih listov o vladnem nasilju in tudi najbolj zagriženi hrvatski kronist bo moral zapisati, da je Bosna šele pod vladno dr. A. Korošca prvič dobila svoje izvoljene župane. Ne tedaj, ko so bili samostojni demokrati in ne tedaj, ko so bili radičevci v vladi, se ni to zgodilo, temveč je moral priti dr. Korošec, da je dobila Bosna svoje pravice. Tako je zopet enkrat dokazano, da je SLS prava ljudska stranka.

Po svoji izvolitvi je župan Edhem Bičakčić imel krajši govor, v katerem je med drugim dejal:

»V svojem delu kot komisar občine sem se vedno trudil, da branim in pospešujem interese našega mesta in da delam za blagostanje meščanov. Vedno sem deloval v slogu s svojimi pomožnimi svetovalci. Danes smo, gospodje, kot občinski svetovalci, izvoljeni po svobodni volji meščanov, dolžni s podvojeno silo delati za napredek in procvet našega mesta. Zatrjujem vam gospodje, da se bom z vmo in z vso dušo posvetil svojemu pozivu in da se bom vedno zavzemal za napredek mesta in njegovih meščanov. Brez razlike na strankarsko, plemensko in versko pripadnost moramo složno in bratsko združiti vse svoje sile v dobro mesta in na zadovoljnost meščanov, ki so nas sem poslali in ki po pravici pričakujejo, da bo sedaj napredovalo delo v občinski hiši.«

Ze glasovanje pri županski volitvi pa je pokazalo, da bo složno delo zelo težko, ker je radikale ogorčilo, da imajo radičevci v sarajevski mestni hiši več vpliva od njih. To ogorčenje se je zlasti pokazalo pri volitvi podžupana. Ker je bil dosežen med HSS in JMO kompromis, je pripadlo mesto I. podžupana radičevcem, čeprav bi pripadalo to mesto radikalom, kot drugi najmočnejši skupini. Večina je nato ponudila radikalom mesto II. podnačelnika, ki pa so ponudbo odbili, kakor so to pozneje storili tudi sam. demokrati.

Tako se je končala prva seja novoizvoljenega sarajevskega občinskega sveta z disonanco, ki se je pozneje še znatno povečala in dobila tudi mogočen odmev na sarajevskih ulicah. Da so se te demonstracije vršile ravno ob desetletnici osvobođenja Sarajeva, jim je dalo še poseben pomen. Radikali so s temi manifestacijami dokazali, da bo preko njih le težko vladati.

Preklican socialni bojkot

Ko je bila vsled žalostnega dogodka v skupščini razdraženost Zagreba in radičevskih množic na višku, je nastopilo vodstvo KDK kot oni faktor, ki bo preskrbelo ogorčenim množicam polno zadoščenje. In z velikanskim pompom je bila napovedana seja KDK v historični saborni dvorani na Markovem trgu in vse je pričakovalo, da bo ustvarjena nova in odresilna situacija, ko izpregovore svojo težko besedo veliki možje od še večje KDK. Šušljalo se je celo, da se bo proglasila KDK kot hrvatski sabor in da bo prelom z Belgradom izvršen v vsej popolnosti in do zadnje točke. Mesto vsega tega pa je sledilo veliko razočaranje. Bili so sicer govori voditeljev KDK bojeviti in radikalni, ko v časih mirovne republike, toda sklepi seje so razočarali, ker so bili brez konkretne vsebine.

Samo ena stvar je izgledala na prvi pogled kot nekaj več in je mogla vzbujati med pristaši KDK nekaj nade. Ta točka je bila proglasitev socialnega bojkota. Vsi družabni in sploh vsi stiki so pretrgani z Belgradom in ne samo z Belgradom, temveč tudi z vsako stranjo, ki sodeluje v belgrajski skupščini in ki se v celoti ne priključi KDK. V politiki izkušeni ljudje so sicer že tedaj napovedovali, da iz vsega tega socialnega bojkota nič ne bo, ker niso proglasitvi socialnega bojkota sledile tudi izvršilne navedbe, temveč je bilo vsakomur pripuščeno, da si sam tolmači izvajanje socialnega bojkota.

Kaj kmalu se je pokazalo, da je ostal socialen bojkot le beseda. Zagrebški trgovci in industriji niso niti najmanj mislili na to, da bi se odpovedali srbskemu trgu. Zato tudi v Zagrebu ni bilo nobenega bojkota »režimskih« trgovcev in podjetnikov. Ultraradikalni »Hrvat« je sicer objavil nekako proskripcijsko listo, toda tako nerodno, da sta morala oba generala KDK gg. Pribečević in Maček demantirati to listo in sta demonstrativno obiskala krivično proskribiranega gostilničarja.

Ce je že v Zagrebu propadel socialni bojkot, je doživel še večji neuspeh v pokrajini, kjer je KDK v manjšini. V Sloveniji so se trgovci in obrtniki, ki so pristaši KDK, naravnost tresli, da ne udari socialni bojkot samo po njih. Zato v Sloveniji ni bilo niti poizkusa, da bi bil socialni bojkot razglašen. Ce je n. pr. prisostvoval g. dr. Albert Kramer otvoritvi ljubljanskega velesejma le kot privatnik, potem je bila to tako neučinkovita demonstracija, da so jo morali posebej zapisati, ker drugače sploh nihče ne odtisniti ne bi opazil. Sicer pa so jo drugi pristaši KDK s svojo oficijelno udeležbo prav temeljito demantirali.

Polomija s socialnim bojkotom pa je še hujša. Na vse zadnje razumljivo, da gospodarski krogi ne morejo biti za tako nevarne eksperimente, kakor je socialni bojkot, pač pa je bilo pričakovati, da bodo vsaj stranke, ki so v KDK, socialni bojkot izvajale.

Niti to se ni zgodilo in tudi stranke od KDK so socialni bojkot slavno preklicale. Najprej v Sloveniji, kjer je sodelovanje SDS z »režimsko« stranko zelo priljubljeno in sedaj se isto ponavlja v hrvatskih krajih. Ni danes lista KDK, ki ne bi z veseljem in ponosom konstatiral, kako sodeluje režimska JMO raje s HSS kot z radikali. Zaradi županskih mest je HSS povsodi pripravljena preklicati socialni bojkot. Nič drugega ko pravo strašilo za otroke je ostal socialni bojkot in obenem jasen dokaz vse zgrešene politike KDK.

Kot svoje najmočnejše orodje je proglasila KDK socialni bojkot, po treh mesecih pa ga morajo njene stranke preklicevati in namesto bojkota vidimo koalicije zastopnikov HSS in SDS z režimskimi strankami. Ne samo programe preklicujejo stranke KDK, temveč tudi taktiko KDK. In potem se čudijo, če izgubljajo vsa KDK na privlačni sili in če narod vedno jasneje spoznava, da ne more privedi politika KDK do nobenega uspeha.

Prvi in silen poraz KDK je njen preklic socialnega bojkota, ostali porazi pa bodo sledili kmalu in gotovo. S tako politiko se doživlja le porazi.

Al. Smirnov;

Strah

Onega dne sem se ves predal lovu — in sem se zvečer znašel v bližini pristave, 15 km oddaljene od hiše mojega prijatelja. Prav nič nisem zapazil, kako se je vreme izpremenilo, kako so prevlekli nebo temni oblaki, kako je začel briti veter in pršeti droben jesenski dež. Ni se mi zdelo prijetno hoditi v dežju 15 km nazaj, zato sem sklenil, da bom prenočil na pristavi.

»Danes prenočujejo drvarji pri nas«, mi je rekel star mož, ki je prišel nasproti, »nekoliko tesno bo, a le stopite notri.«

In peljal me je v majhno hišico, ki je stala nedaleč od druge velike hiše. Prestopil sem prag in neodločen obstal. Nobenega prostora čka ni bilo prostega, niti toliko ne, da bi človek lahko sedel.

»Pa je res tesno,« sem rekel. »Mogoče je v oni hiši več prostora.«

»V veliki? Popolnoma prazna je. Toda tam ne morete prenočiti. Tam ni vse v redu... tam straši.«

Sklenil sem, da bom prenočil v skrivnostni hiši.

Z zaprtimi okni, brez najmanjšega žarka luči, temna in tiha, je bila res podobna grozečemu strašilu.

Ko sem stopal po strmih stopnjicah, sem moral takoj žrtvovati vžgalico, da sem izvlekel nogo iz strohnelih desk. Iz veže, kjer sem prepolil čredo podgan, sem prišel v veliko sobo s tremi okni, ki je zavzemala sredino hiše. Po besedah starega moža, je tu najbolj strašilo. Ker je stala v sobi peč, zato se mi je ta soba prav prilagala za prenočišče.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 9. novembra. Teodor (Božidar), Teofil (Bogoljub), Orest, Agripin. — Jutri: Andrej Av.

Osebnosti

★ Državna izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani. Pr. svetno ministrstvo je imenovalo v izpraševalno komisijo za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani za šolsko leto 1928/29. tele člane: predsednik ravnatelj državnega moškega učiteljskega v Ljubljani Anton Dokler, podpredsednik ravnatelj državnega ženskega učiteljskega v Ljubljani dr. Ivan Orel in profesor na moškem učiteljskem Ljudevit Vazzaz. Člani komisije za osnovne šole so: učitelj petja Emil Adamič, učitelj telovadbe Ivan Babič ter profesorji Josip Bačič, dr. Josip Demšar, Adolff Lapajne, Anton Lenarčič, Ferdinand Marolt, Ljudevit Mlakar in dr. Josip Šmajdek, vsi na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani; dalje učitelj na vladnici moškega učiteljskega Rado Grum, Andrej Sežun in Ernest Sirca, profesorji Ciril Bernot, dr. Rudolf Koprivnik, dr. Maks Robič in dr. Gregor Žerjav ter učitelj glasbe Adolf Gröbming, vsi na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani. Za pomožne šole: Ivan Dimnik, ravnatelj gluhošolnice Franc Grm, mestni fizik dr. Mavricij Rus in učiteljica na pomožni šoli Anica Lebar. Za gluhošolnice: ravnatelj gluhošolnice Franc Grm, vseučiliška profesorja dr. Alfred Serko in dr. Franc Ramovž ter zdravnik dr. Pavel Krajec.

★ Umrl je v Rečici ob Savinji gosp. Franc Stiglic. Pogreb bo v soboto ob 10. uri dopoldne.

★ V naše državljanstvo je sprejet Josip Konestabo iz Maribora.

Ostale vesti

★ Nova hrvatska dnevnik. »Narodna politika« v Zagrebu javlja, da bo z novim letom postala dnevnik kot politično glasilo Hrvatske pučke stranke. »Katoliški tjeđnik« v Sarajevu pa naznanja, da bo tudi postal »Katoliški dnevnik« kot glasilo »Katoliške akcije«. Ker je Katoliška akcija nepolitična, mora biti tudi ta »Katoliški dnevnik nepolitičen.« »Narodna politika« pa seve mora biti politična, ker zastopa politično Hrv. pučko stranko. Zagrebški politiki, pristaši Hrv. pučke stranke, pridno nabirajo sklad za politični dnevnik, kakor nabirajo Sarajevčani sklad za nepolitični dnevnik Kat. akcije. Oba dnevnika bosta imela na Hrvatskem veliko dela. »Jutro« simpatizira s sarajevskim nepolitičnim dnevnikom. Po »utru« tudi »Narodna politika« ne bi smela pisati politično-strankarsko, ker bi potem seve bil konec politične Hrvatske pučke stranke, saj je stranka brez glasila obsojena na smrt.

★ Jugoslovanska orlovska zveza se prihodnje leto udeleži »Svetovavlavskih dni v Pragi«. Poleg svojega članstva vabi tudi prijatelje orlovske misli, da se pridružijo. Do konca novembra je čas prijave. Pot stane za III. razred 750 Din, za II. razred 1050 Din. Kdor se ne prijavi pravočasno, bo moral plačati nekaj več.

★ Vinska razstava pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Podružnica Sv. Križ pri Kostanjevici priredi v ponedeljek 19. novembra t. l. razstavo letošnjega vinskega pridelka. Razstavilo se bo vino iz Gadove peči in znanih vinskih goric ko-

stanjeviškega okoliša. Odbor podružnice bo skušal zbrati na tej razstavi in pokazati vse, kar se je najboljšega letos pridelalo v okolici. Razstava bo nudila vsem interesantom lepo priliko medsebojnega spoznavanja in hitrega nakupa odnosno prodaje vina.

Prilet robar

V torek so orožniki na Jesenicah aretirali nevarnega zločinca, ki je doma v okolici Beljaka na Koroškem. Izdajal se je pod imeni Rebernig, Eilholzer, Schinkowitz, kot mesarski pomočnik in pa kot puškar. Izvršil je po Gorenjskem več tatvin, tako n. pr. v Kranjski gori, v Železnikih, v Podbrezjah, na Dobravi itd. V noči od preteklega petka na soboto se je pridružil na cesti iz Brezij v Radovljico posestniku Jakobu Pogačniku. Med potjo je nenadoma segel Pogačniku v žep in mu oropal denarnico, v kateri je bilo 14.000 Din. Nato je pobegnil v temno noč. Oropani denar je zapravil z raznimi ženskami, s katerimi je poplaval. Pri aretaciji so našli pri njem še 3000 Din. Zasludujejo ga tudi avstrijske oblasti radi raznih tatvin in pustolovščin.

Dijaki rešili ukradeno dete

V Belgradu se je te dni odigral ogorčen boj med štirimi mladimi gimnazijci in neko ciganko. Ta boj bi veljal ciganko kmalu življenje. Slo je za rešitev triletnega otroka iz rok tatinske ciganke.

Triletni Sava, sinček sluge Pavla Dragana, je ušel materi na cesto, da se tam poigra. Ko se otrok delj časa ni vrnil, ga je pričela mati iskati in je od drugih otrok izvedela, da je mali Sava odšel z neko tujo žensko, najbrže ciganko. Skoraj do smrti preplašena mati je tekla takoj na policijo in prosila pomoči. Čeprav je policija takoj pričela iskati otroka, vendar ga ni mogla najti.

Okrog 4. ure popoldne pa so na belgrajski periferiji, na ravno nasprotnem koncu mesta štirje gimnazijci brcali žogo. Med igro so opazili iti po stezi mlado ciganko, ki je vlekla s seboj malega, obupno jokajočega otroka. Gimnazijcem se je zdelo sumljivo, ker je ciganka celo tepla otroka, tako kot nobena mati ne more tepsti. Kot domnenjeni so se približali ciganki, ki je poskušala takoj otroka skriti. Gimnazijci so pričeli teči za njo, narkar je ciganka pustila otroka in pobegnila. Eden od dečkov je ostal pri otroku, ostali trije pa so stekli za ciganko in jo kmalu ujeli. Ta pa se jih je pričela obupno otresati. Pograbila je za kos opeke na cesti in tako udarila enega od dečkov, da je ta takoj ves krvav omedlel. Njegova tovariša sta nato vsa togotna napadla ciganko, jo vrgla na tla in bi jo najbrž tudi ubila, da ni posegel vmes neki delavec. Dotim je delavec miril dečke, se je posrečilo ciganki, da je neopaženo pobegnila.

Delavec je nato šel do bližnjega orožnika. Ranjenega gimnazijca so prepeljali v bolnišnico, kjer so mu obvezali sicer hudo, toda nenevarno rano. Malega otroka, ki so

Zadovoljne dame

vidite lahko, ko pomerjajo v ateljeju trdke DRAGO SCHWAB krojene damske plašče. Ta finesa se ne da ponarediti.

Hotel sem prižgati svetiljko, da bi ugotovil izhodišče glasov. Segel sem v žep po vžgalice. Začel sem iskati po tleh, a jih nisem našel. Ko sem legel spat, sem jih nekam položil, a sedaj se nisem mogel spomniti, kam.

Brez dvoma se zabava tam kak šaljivec, da bi me prestrašil.

Sezul sem čevlje, da ne bi delal ropota in tipaje prišel na hodnik, odkoder so vodile stopnice v podstrešje. S puško v roki sem stopal po stopnicah. Vse je bilo tiho. Komaj pa sem začutil pod nogami deske podstrešja, so se zopet pojavili glasovi in sicer še močnejši kot prej.

Moj načrt je bil narejen: v temi sem se hotel priplaziti kolikor mogoče blizu nasprotnika in poleg njega nato izstreliti puško. Hotel sem njega samega prestrašiti. Človek mora imeti pač jeklene živce, da se obvlada v takih okoliščinah.

Ko sem ustrelil v zrak, sem pričakoval, da bo strah takoj zbežal, ali pa od strahu izgubil zavest. In ako bi začel kdo po tem strahu v temi divje lajati, ali smejati se, ali ako bi celo planil name, prav nič se ne bi začudil. Toda zgodilo se je nekaj popolnoma nemogočega... komaj je utihnil odmev strela, je grozno hropenje hipoma prenehalo in na moje uho je priplaval drug glas. Tega glasu ne bom nikdar pozabil!...

Nekdo neviden je v temi igral gosli.

In predstavljajte si tedaj moj položaj. Temno podstrešje, lov za strahom, pok strela... in nenadoma to sviranje... In kakšno igranje! Ljubim gosli in se razumem nanje. Bilo je to sijano igranje — igranje velikega mojstra. Ko sem slišal te trepetajoče, ihteče gla-

PRIZNANO

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana trdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

ga vrli fantje rešili, so izročili na policijo, kjer so spoznali v njem pogrešanega Savo, sinčka sluge Dragana.

Vse štiri dečke pa je policijski komisar pohvalil radi njihovega junaštva, na kar so sedaj seveda po pravici zelo ponosni.

Živa baklja v vlaku

Pred dnevi se je pripetila na vlaku, ki vozi iz Bečkerek v Subotico, grozna nesreča. Kmet Miroslav Barbić se je peljal s svojo ženo v domačo vas Bočar. Žena se je vsedla v tretjem razredu poleg okna, v naročju pa je držala dvolitersko steklenico, polno čistega alkohola. Blizu postaje Kuman je padla na steklenico iskra iz lokomotive. Steklenica je eksplodirala, vnela pa se je tudi obleka kmetice. V groznem strahu je kmetica dirjala od kupeja do kupeja, ne da bi se ji posrečilo pogasiti plamen na lastnem telesu, temveč je z gibanjem ogenj še bolj razplamtela. Tudi sopotniki so izgubili razsodnost ter bežali pred nesrečno žensko, ki se je končno zgrudila nezavestna na tla. Šele na postaji Kuman se je posrečilo ljudem, pogasiti ogenj. Hudo ranjeno žensko so z večernim vlakom prepeljali v bolnico, kjer pa je kmalu umrla.

Letošnji tujski promet v Dalmaciji.

Statistika tujskega prometa v Dalmaciji za prvih devet mesecev tega leta izkazuje v primeri z lani za 8 odstotkov boljši obisk. Od tega narastka odstopa na naše državljane pet, na inozemce pa tri odstotke. Letos je bilo za Dalmacijo rekordno leto tujskega prometa. Od 1. januarja do 30. septembra se je v Dalmaciji mudilo 16.027 tujcev, dočim jih je bilo lani 15.602. Število avstrijskih obiskovalcev je naraslo za 8, število Nemcev pa za 9 odstotkov napram lani. Čehoslovakov je bilo letos znatno manj kot lani, čemur je iskati vzrok v tem, da nimajo več brezplačne vožnje za nazaj.

Elektrifikacija dalmatinske riviere prav naglo napreduje. Elektrotehniška podjetja so že prejela ves potreben material za položitev kablov po vsej kašteljanski obali do Trogirja. Kabli bodo napeljeni preko Kaštela in mornariškega letališča v Divuljah do Trogirja. Če

bo vreme ugodno, bodo mogli dovršiti v treh do štirih mesecih. Polaganje kablov po obali bo veljalo 700.000 Din. Električni tok pa bo že te dni tekkel po vsej progi od splitske občine Solin do občine Klis.

Razjasnjen zločin na Koroškem. Pred kakimi tremi meseci je naplavila Drava v bližini državne meje žensko truplo, ki so ga pokopali na pokopališču v Dravogradu. Sedaj so oblasti ugotovile, da je žensko umoril njen ljubimec. Ženska je bila že v petem mesecu blagoslovljenosti. Truplo bodo te dni odkopali, da ugotove vzrok smrti. Njen ljubimec je bil že pred tedni aretiran in izročen sodišču v Velikovem.

Bitka med cigani. V bližini občine Vajnska pri Somboru sta se srečali na cesti dve ciganski tolpi, sprli med seboj in nato stekli. Posledica je bila: eden mrtev, eden težko ranjen. Aretiranih je 32 ciganov, ki so sodelovali v bitki.

Velika nesreča v rudniku. V rudniku Kakanju v Hercegovini se je pripetila velika nesreča, ki bi mogla imeti katastrofalne posledice. V najglobljem rovu je bilo postavljeno 12 min, ki so eksplodirale in vnele zemeljski plin v rudniku. 14 delavcev, ki so se nahajali nekaj metrov naprej v sosednjem rovu, je dobilo opekline, in sicer 11 prav hude, trije pa lažje. K sreči ni nihče ranjen na važnih telesnih delih in ne na očeh ter je upanje, da bodo vsi okrevali. Med 500 delavci, ki so delali v rudniku, je nastala panika, ki pa se je kmalu podela. Da nesreča ni zahtevala še več žrtve, je pripisovati skrbnim varnostnim odredbam, ki veljajo v tem rudniku.

Smrt pod vlakom. Kmet Ahmed Stanić iz Travnika v Bosni se je vračal iz Lašve z vlakom domov. Pri prestopu iz vlaka v vlak ni počakal, da se vlak ustavi, temveč je skočil iz njega ter je padel tako nesrečno, da je prišel pod polesa, ki so ga popolnoma razmrcvarila.

Najdeno truplo neznanega starčka. V bližini fakultetnega posestva v Maksimirju pri Zagrebu so našli te dni v potoku Bličecu truplo približno 80letnega starčka. Neznani starček je šel najbrže ponoči ob potoku in je padel notri. Truplo je ležalo v vodi najmanj osem dni in čeprav je videlo truplo mnogo ljudi, vendar ni nihče o tem obvestil policije.

Kdo ve? Ivan Babnik, roj. 7. maja 1878, po poklicu žagar in brusač, je 16. julija letos odšel iz Mokronoga po svetu iskat dela. Do danes pa se še ni oglasil in so tudi vsa poizvedovanja za njim ostala brezuspešna. Kdor bi kaj vedel o njegovem bivališču, naj to sporoči njegovi ženi Karolini Babnik, Dobrova pri Ljubljani, kjer živi v velikem pomanjkanju z dvema malima otrokoma.

GG. DUHOVNIKE LJUBLJANSKE SKOFIJE opozarjamo na novo predpisano Oficij je pravkar izšel v zalozi Jugoslovanske knjigarne in velja Din 1.50. Za misale ostane v veljavi še stari formular, ki je že v misalu.

KNJIGA, KI SMO JO DOSLEJ POGRESALI. Ob desetletnici naše svobode in ob osmi obletnici Rapalla izide jutri knjiga »Chronista Sontiaeus: Slovenci v Italiji«, ki razgrne pred nami vse življenje in trpljenje naših bratov ob Soči in Adriji od l. 1848 dalje, posebej pa še v letih 1918—28. Knjiga je pisana strogo objektivno in podaja le dejstva, ki držijo in so dokumentarna. Rapalsko obletnico in njene usodne posledice bomo mogli prav presoditi šele ob tej knjigi. Knjiga stane 10 Din in se dobi v »Slovenski straži«, Poljanski nasip 10.

PUSKARNA KAISER SE JE PRESE-LILA na Kongresni trg št. 9 v poslopje Kina Matice, desni lokal.

Štev. 4384 p./6199 zdr.

RAZPIS

Ljubljanski oblastni odbor razpisuje službo

asistenta pri Javni bolnici v Brežicah

S to službo so zvezani prejemki 1800 dinarjev mesečno, ki jih določa oblastna »Uredba o prejemkih zdravniškega osebja v oblastnih zdravstvenih zavodi«, ki je objavljena v oblastnem uradnem listu »Samoupravi« z dne 1. aprila 1928, št. 3.

Prošnje, obložene z dokumenti po § 11 oblastne »Uredbe glede službene pragmatike« je vložiti do dne

30. novembra 1928

pri ljubljanskem oblastnem odboru.

Ljubljanski oblastni odbor v Ljubljani,

dne 7. novembra 1928.

Za predsednika oblastnega odbora:

Dr. Breclj s. r.

sove, se mi je zdelo, da so se vsenaokoli prižgale luči...

Mogoče ni trajalo dolgo, toda zdelo se mi je, da je minila cela večnost, ko so igrale v temi skrivnostne gosli. V teh trenutkih nisem živel, otrpnil sem od groze. Zavedel sem se šele, ko so izzveneli zadnji glasovi. Nenadoma sem se spomnil, kam sem položil vžigalice, ko sem legel spat. Ležale so v kopitu puške.

Tedaj me je zgrabila nova groza. Prav na uho mi je začel govoriti neki glas iz teme.

Na ostalo se ne nejasno spominjam. Zdi se mi, da sem le prižgal vžigalice. Stal sem sredi podstrešja, nedaleč od dimnika. Nikogar ni bilo tu. Kot v sanjah sem obšel dimnik, pogledal v vse kote, preiskal podstrešno okno — bilo je zaprto. Podstrešje je bilo prazno. Ostalega se ne spominjam. Najbrže sem hotel zbežati po stopnicah iz podstrešja, toda imel nisem več vžigalic in v temi nisem mogel najti izhoda. Kako dolgo me je stiskala mora, tega ne bom nikdar zvedel. Brez dvoma pa sem bil že na meji blaznosti.

Zavedel sem se šele, ko se je zgodilo nekaj, kar ni nič manj čudno. In vendar me je rešilo. V tem, ko sem v brezumni grozi taval po podstrešju, da bi našel stopnice, sem nenadoma začel zategnjen, melodične glasove. Spominjali so na nekaj dobro poznane. Otrpnil sem v začudenju in prislusnil: da, bil je to isti zvok! In tedaj je padla zavesa izpred mojih, od groze otrpelih možganov; razumel sem vse... Ako bi me kdo v tem trenutku videl, bi mislil, da sem zblaznel. Stal sem sredi v tem in se glasno smejal, smejal, da je odmevalo po vsej hiši.

Sedaj je lahko sami uganite, kaj je bilo. Zjutraj sem splezal na streho in našel vse,

kar sem pričakoval. Antena je bila potegnjena ob slemenu in nato skrito napeljana dalje po svetlobni napeljavi, sprejemalec z ojačevalcem je bil previdno skrit na stropu, baš nad sobo, v kateri sem legel spat. Skratka. Slišal sem ta večer radiokonzert iz Moskve. Končal se je kakor vedno s prenosom zvonjenja kremeljskih zvonov.

Ali je hotel gospodar skriti svojo napeljavo, ali pa jo je pred svojim odhodom napeljal tako skrito, da bi se maščeval nad kmeti? Na vsak način pa je vsled strela zrak vzvaloval in povzročil stik.

Izgubljeni svet

Samo v »Tisoč in eni noči« smo čitali pred trideset leti o letanju po zraku in bi se smejali, če bi kdo trdil, da lahko gledamo skozi neprozorne predmete. Zdaj pa so premagala letala celo ocean, vsak solarček ve o Röntgenovih žarkih, in kmet, če ima radio doma, lahko zvečer posluša pariške in londonske koncerte. A najbolj čudno je, da so napovedali vse te in še druge, do zdaj neuresničene izume onaprej duhoviti pisatelji. Nepobitno drzna logika in čudni preroki dar sta značilna za poučni pustolovski roman, ki ga je prvi ustvaril Francoz Jules Verne in katerega najboljši zastopniki: Robert Louis Stevenson, Herbert Wells, Rudyard Kipling, H. R. Haggard in drugi, so doma na Angleškem. Znanstveno fantastični romani niso zgolj lahko čtivo, temveč razširijo naše obzorje in budijo misel. Ni slučaj, da je našla po vojni baš ta literarna oblika toliko posnemalcev med slovanskimi pisatelji. Brata Čapka pri Čehih, potopisi Osendovskega in napeta »Lunska trilogija« žulavskega pri Poljaki, »Tekoče sonce« A. Kuprina in marsijanski romani A. N. Tolstega pri Rusih dokazujejo, kako hrepeni prerjeno slobanstvo po tehniškem napredku, edinem mednarodno veljavnem orožju pa tudi po novi, podjetni in vztrajni duševnosti, ki obvlada svet.

A. Conan-Doylev roman »Izgubljeni svet«, ki ga bomo prinašali v podlistku počenši s prihodnjim tednom, je odlično, v vse svetovne jezike prestavljeno delo te vrste. Popisuje dramatično znanstveno-sportno potovanje v bohotne amazonske pragozde, in nudi poleg znanstveno zanimivega upogleda v davno preteklost zemeljske krogle tudi redek upogled v privlačno in krepko angleško duševnost.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo izvršujeta Piccolli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

Nocojšnji prosvetni večer bo veljal našim izseljencem v Južni Ameriki, zlasti v Argentini. Predavatelj g. župnik Mrkun se je dalje časa mudil med našimi izseljenci in proučeval njihove razmere. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Za uvod recitira gđ. Anica Zalarjeva: Ivan Cankar: Za križem, poglavje: Pozdravljeni. Začetek ob 8. Vrši se v beli dvorani hotela Union.

Poslopje poštne hranilnice na Aleksandrovi cesti je že dograjeno v vseh treh nadstropjih in deloma že pokrito. Poslopje je za eno nadstropje višje kot Narodni dom, ki izgleda kar nekam majhen poleg nove palače. Spomladi bo poslopje dogotovljeno tudi v notranjščini, nakar bo dobila poštna hranilnica primerno in reprezentativno poslopje, prostore v gimnaziji v Beethovnovi ulici pa bo mogla prepustiti njihovega pravega namenu. Popravljajo tudi Narodni dom in prezidavajo posamezne prostore, tako da bo mogla imeti umetniška zbirka Narodne galerije v njih primerne prostore. Aleksandrova cesta, pred leti še zelo nezazidana, bi bila s tem popolnoma zazidana in gotovo najlepša ulica v Ljubljani, če bi seveda ne bilo nezazidanega prostora za Ljubljanske kreditno banko, ki s svojo s kričavi reklamami preplepeno ograjo moti celotni vtis te ulice. Prostor naravnost kriči po novi stavbi in le čudno je, da je prostor še vedno prazen.

Violinski koncert virtuoza Vlastimira Ječiča bo drevi ob pol 9 v Filharmonični dvorani. Občinstvo opozarjamo na prvi nastop srbskega violinsti v Ljubljani. Gospod Ječič je bil gojenec praškega in pariškega konservatorija ter ima dobro vijolično tehniko. Dosedaj je nastopal na raznih koncertih v naši državi in izven njenih mej, pri nas na češki proslavi in v ljubljanskem radiju. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni in na večer koncerta v vestibulu Filharmoničnega poslopja.

H koncertom pevskega društva Ljubljanski Zvon 11. in 12. novembra 1928. Po dolgem času v Ljubljani zopet pevski koncert, čigar spored zasluži zanimanje vseh prijateljev naše lepe pesmi. Nedeljski dopoldanski je namenjen izključno mladini vseh ljubljanskih šol, ponedeljkov večerni pa vsemu občinstvu. Kdor je poslušal zadnje vaje pridnega zbora Ljubljanskega Zvona, bo rad priznal, da bo mladina po nedeljskem koncertu vesela odhajala iz dvorane, kajti spored je res lep, pester in vseskozi zanimiv ter izbran. Večinoma so vzete vse skladbe iz »Zborove«, torej iz založništva društva. Zastopani so skladatelji Adamič, Lajović, Jobst, Mirk, Pavlič, Premrl in Zeleznik. G. operni pevec Julij Betetto pa zapoje izključno nove, še ne izvajane solosepe. — V ponedeljek zvečer se koncert ponovi z razširjenim in izpremenjenim sporedom. Naj bi občinstvo uvaževalo agilitno, ambicio in trud pevcev in pevk Ljubljanskega Zvona in jim dalo priznanja s tem, da napolni unioonsko dvorano! Vstopnice so naprodaj v Matici knjigarni na Kongresnem trgu. Nedeljski dopoldanski koncert oddaja Radio Ljubljana.

Za mladinski koncert Ljubljanskega Zvona v nedeljo dopoldne ob pol 12 v Unionu se samoobsebi razume, da so nadzorniki mladine (gg. profesorji in učitelji) dobrodošli, dasi je za red po reditljivih preskrbljeno.

Splošni tečaj češkega jezika. Konzulat CSR v Ljubljani opozarja interese, da bo splošni tečaj

Dobava cementa za grojnične jame.

Tekom leta 1929 bo oblastni odbor mariborske oblasti naročil okrog 60 vagonov Portland-cementa za napravo gnojšč in gnojničnih jam. Cement se bo rabil v vagonskih pošiljkah na različnih postajah mariborske oblasti. Plačilni pogoji: polovica cene in polovica tovarnine se plača takoj po železniškem povzetju; druga polovica cene in tovarnine se nakaže tekom enega meseca. Tvornice, zadrage in trgovci se vabijo, da stavijo oblastnemu odboru svoje skrajne ponudbe franko vagon nakladalne postaje.

češkega jezika otvorjen dne 9. t. m. v šentjakovski šoli. Tečaj bo vodil lektor češčine na ljubljanski univerzi g. dr. Václav Burian. Vpisovanje v tečaj se vrši omenjenega dne od 18—19 istotam. Dne 7. t. m. so začeli tečaj češkega jezika za bogoslovce v Cirilskem društvu, Semeniška ulica 1. Predava dr. Václav Burian vsako sredo od 5—6 zvečer. Prijave sprejema omenjeni g. profesor istotam.

Nemške marke. Ugledni ljubljanski trgovec je te dni prav imenitno nasledel nekemu goljufu. Prišel je v njegovo trgovino eleganten možki in pričel izbirati blago. Kupil je kovčeg in nekaj perila, ko pa je bilo treba plačati, je nemško govoreči kupec potegnil iz listnice bankovec za 100 mark in se lepo vljudno opravičil, češ, banka je popoldne zaprta, jugoslovanske valute pa nima. Če mu je trgovec pripravljen zmenjati nemške marke v dinar, more plačati izbrano blago, drugače pa ne. Denar je denar, si je mislil trgovec, naš kot nemški. Hitro je pogledal v časopis in zračunal: 100 mark po 13.55 Din, recimo po 13.50, da bo še nekaj zaslužka zraven, to je 1350 Din, kupljeni predmeti pa veljajo 450 Din, torej 900 Din dobi kupec nazaj. Elegantni Nemec je priklimal, spravil devet stotakov v listnico, vzel kovčeg v roke in dostojanstveno odšel. Le nalahno je odkimal trgovčevemu g'obokemu poklonu. Trgovec je hotel drugega dne izmenjati marke pri svojem prijatelju v menjalnici, ta pa mu je hudomušno naračunal, da dobi za bankovec nekaj manj kot milijonski del ene pare. Bankovec je bil namreč iz inflacijske dobe, ne pa sedanje solidne nemške marke.

Avtomobilska nesreča. Na Dunajski cesti se je predvčerajšnjim pripetila večja nesreča, ki bi znala biti celo prav usodna in je le malo manjkalo, da ni prišlo do smrtnega slučaja. Sofer Ivan Kušar, uslužben pri Janku Blaguetu v Kranju, je podrl na Dunajski cesti z avtomobilom gospo Rozalijo T., ki je šla preko ceste. Gospa je dobila prav obutne poškodbe na nogah. Stražnik je ugotovil, da soferja ne zadene nobena krivda, ker je vozil po desni strani, dajal znamenje s hupo in vozil počasi. Ker se avtomobilske nesreče pri nas stalno množijo, bi bilo dobro, če bi pešci in kolesarji v lastnem interesu malo bolj pazili nase. Avtomobilski promet v Ljubljani raste in pešci morajo to vpoštevati. — Nujno bi bilo tudi potrebno, da se vendar enkrat regulira promet na Dunajski cesti v smeri proti Ježici. Mirno lahko trdimo, da je ta progna ena najbolj prometnih tako z avtomobili, kolesarji oziroma pešci. Če že g. stražnik tako pridno pazi na to, da kolesar ne vozi na desnem hodniku pred progno, naj se jih vendar enkrat opozori na napise, ki so pritrjeni na brzojavnih drogih in označujejo desno smer za kolesarje in ročne vozilke, levo za pešce. Tako pa kolesar ne sme voziti po levi strani, na desni pa hodijo pešci, in sicer vsevpred in prav objektivno, levi hodnik pa je le deloma porabljen. Naj se torej upošteva: desno kolesarji, pešci brez ozira na levo, pa ne bo nesreč tudi tu!

Pojasnilo. V nedeljo smo poročali o aretaciji nekega 18-letnega P., ki je izvršil neke tatvine pri trdku Bar in na pošti Izvedeli pa smo, da fant očitanih mu tatvin ni izvršil v onem obsegu, kot smo poročali, res pa je, da je ukradel le nekaj malega. Večino stvari, ki jih je pri njem policija zaplenila, je fant kupil pri Baru, nekaj pa tudi pri drugih trdkah. Fant ima še sedaj pri trdku Bar dolg 500 dinarjev, plačal pa je že okrog 1400 Din za radio-potrebnice. Ker pa je trdka odklonila dalje dajati fantu predmete na račun, se je P. spozabil v svoji strasti za radio in nekaj tudi ukradel, vendar pa še daleč ne toliko, kot je obtožen. P. je sedaj na prostem in je prepričan, da bo sodnijska razprava ugotovila njegovo krivdo le v onem obsegu, kot jo je tudi res zakrivil.

Berač okradli. Berač France P. si ga je v sredo popoldne nekoliko privoščil. Romal je od gostilne do gostilne in izjemoma ni prosjačil, temveč naročal vino četrtinko za četrtinko. Ko je prišel do zadnje »štacije«, to je do neke gostilne v Zgornji Šiški, je kljub svoji vinjenosti opazil, da mu je izginil zavitek s 150 Din. Vrnil se je po isti poti nazaj in oblezel vse gostilne, kjer je popreje pil in povsod iskal svoj denar. Ko je prišel do prve gostilne, kjer je bil najprej, je našel sicer zavitek, toda brez denarja. Berač France sedaj še vedno išče onega, ki mu je ukradel denar.

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

Spomenik filmske umetnosti, največje monumentalno filmsko delo v 2 delih, 18 ogromnih dejanjih naenkrat:

KRALJ KRALJEV

Bilo je to pred 2000 leti...

V zemlji mrtvega morja, v zemlji čudežev — jeruzalemskega hrama — v zemlji zelenega Nila — kule babilonske — v kraljestvu Heroda — živel je za časa Ben-Hura velik prerok KRALJ KRALJEV, katerega delo živi večno, a njegova modrost je zakon milijonov živih in mrtvih.

Življenje tega velikega preroka obnovil je režiser-genij CECIL B. DE MILE v popolni vernosti davno odigrane zgodbe.

Vsi so ljudje, bratje in otroci enega očeta! Stroški za ta nadjfilm so znašali 3.500.000 dolarjev. Pomnožena umetniška godba. Umetniški filmski in muzikalični dogodek v Ljubljani.

Predprodaja vstopnic dnevno od 10. ure dopoldne dalje!

Brezupno je

če glavobol vsled prehlada, napora onemogočuje duševno delo.

Pyramidon
Tablete

postanejo v takih slučajih rešitelji. Prepode mučitelje, veselje do dela in življenja se povrne.

Pristne samo v originalnem zavoju „Maler-Lacina“.

Maribor

Hišnim posestnikom! Dne 1. decembra se bo v Mariboru, sporazumno z merodajnimi oblastmi in narodnimi društvi, svetčano praznovala desetletnica zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev in osvobodjenja Maribora. Obenem se ustanovi tudi oblastni odbor Narodne Odbrane za mariborsko oblast. Pričakovati je, da bo naval ljudstva močen. Ob sebi umevno je, da bo na ta patriotični praznik — posebno med obhodom po mestu — navdušenje množice na višku in bi lahko posamezne neokrašene hiše razburljivo vplivale nanjo. Podpisani odbor zato ugodno vabi vse posestnike hiš in podjetij, da izobesijo ta dan raz svoja poslopja državne ali narodne zastave in, če teh nimajo, da si jih priskrbe pravočasno. S tem se izognejo morebitnim neprijetnim incidentom in izvršijo svojo državljansko dolžnost. — Za pripravljalni odbor: Div. gen. v p. R. Maister.

Mestna občina za ubožce. Mestna občina mariborska bo nudila svojim najpotrebnejšim ubožcem poleg redne mesečne podpore tudi hrano v mestni ljudski kuhinji. V ta namen naj se prizadeje zgledati v socialno-političnem uradu mestnega magistrata, Rotovški trg št. 9. V pošteve pridejo samo oni mestni ubožci, ki prejema ubožno podporo in ki naj prinesejo s seboj tozadevno izkaznico.

Slovesna otvoritev okrajne ceste Maribor — Kamnica se mora preložiti na 18. t. m. Če bo slabo vreme, pa 25. t. m.

Mladinsko skiptično predavanje. »Sneguljica« se vrši v nedeljo, dne 11. t. m. ob 16. uri v društveni sobi na Koroski cesti 1. Predavanje se vrši v okvirju tukajšnje Krekove družine. Starši članstva in prijatelji se vljudo vabijo, da pripeljejo k zanimivemu predavanju svoje otroke. Ob mišnem in lepem predavanju te splošno priljubljene mladinske pravljice bodo imeli otroci veliko zabavo in užitek.

Z ljudske univerze. Na današnjem literarnem večeru ge. Vike Podgorske tolmači posamezne pisatelje in umotvore g. prof. Ribarič. — V ponedeljek pa bo »Češki planinski večer«, na katerem predava dr. I. Oblak iz Ljubljane. Predavanje se vrši na podlagi lepih skiptičnih slik o visokih Tatrah.

Državni strokovni izpit so položili pri velikem županu mariborske oblasti uradniki III. kategorije: Franc Covník (z odliko), Lukež Velej (z odliko) in Ivan Ritonja.

Kat. omladina priredi jutri ob pol 20. v društvenih prostorih Martinovo slavnost.

Nakihi splavarjev že precej časa sploh ne vidiš ob našem pristanu; to pa radi tega, ker se je moral promet s splavi prekiniti za nekoliko časa radi naglega in nevarnega naraščanja Drave. Sedaj pa, ko bi se splavarjenje lahko nadaljevalo, so zopet nastopile težave. Pri Fali se vrši namreč čistjenje naplavljenih peščenih plasti in splavarji radi tega ne morejo preko Fale. To bo trajalo približno do 12. t. m., naker se bo lahko vršil promet s splavi nemoteno dalje. V lesni trgovini pa, ki je v Dravski dolini letos tako živahna kakor dolgo dobo let ne, je seveda nastal rad tega zadnjih 14 dni precej občuten zastoj.

Seja mestnega občinskega sveta bo v četrtek, dne 15. novembra 1928. Na dnevnem redu je poročila predsedstva, predlogi in vprašanja ter poročila odsekov. Med drugim se bo razpravljalo v okvirju poročila kombiniranega odseka o kolektivni pogodbi o odnosu novem službenem redu za mestne delavce.

100.000 dinarjev je poneveril inkasnat neke tukajšnje trgovke ter pobegnil v Nemško Avstrijo. Za njim je izdana tirailica.

Celje

Električni tok bo v nedeljo, dne 18. novembra 1928 med 8 in 14 radi snajenja na električni napeljavi prekinjen.

Hud samomorilski kandidat. 19-letni pomočnik je zašel med tiste, ki se boje življenja, ker jim ljubezen ne gre tako, kot si žele njih trnaste betice. Napil se je temeljito ter se podal v mestni park, da se tam na klopici poslovi od tega sveta. S seboj je vzel samokres s šestimi naboji, dva naboja pa je za vsak slučaj vtaknil še v žep. Sedeč tako tam na klopici, obdan od vinskih duhov in ves odločen, da konča življenja dramo čim tragičneje, je nastavljal na svoje bedno srce in je — zadel v levo spodnjo stran trebuha. To kajpak nikakor ni primeren zamah po niti življenja in je imel muko s svojim položajem. Nastaviti drugič revolver in se

morda zadeti v palec na nogi, nak, to bi bilo komično. Pa je padel s klopi, kakor se to uniračočim spodobi in ga je tam na tleh zvijajočega se našel stražnik, ki mu je skušal pomagati, a B. ni pokazal nobenega smisla za samaritanske stražnikove namene. Branil se je s »poslednjimi močmi« in grizel okoli sebe tako, da se je še le dvema stražnikoma in štirim pomožnim močem posrečilo prenesti ga v bolnico. Pa v bolnici tudi ni šlo gladko. B. je bil slep za vse plemenite namene zdravnika. Še le po dolgem času je mogel zdravnik priti toliko blizu njega, da je ugotovil, da strel ni zadel B. niti življenja in da bo B. imel še prilike dovolj, da se pogovori s svojo Kristo, ki jo je »umirajoč« tako vneto klical.

Iz celjske bolnice. Dne 6. novembra 1928 je tukaj umrl 32-letni najemnik iz St. Petra na Medvedovem selu Anton Karlin. — V neki družini v vasi Kameniku, občina Šmarje-Okolica se je pojavila griza epidemičnega značaja. V celjsko bolnico so predvčerajšnjim pripeljali mater, dva sina in eno hčerko.

Danes poskusno kuhanje kave, jutri poskusno kuhanje čaja. Vljudo Vas vabi: Julio Meinl, d. d. Celje, Kraja Petra cesta 10.

Dva pujsa je zaupal nepoštenjaku. Pekovski mojster Miroslav Roter iz St. Ruperta pri Gomilskem je 7. t. m. na celjskem svinjskem semnju kupil dva mlada prešiča. Naprosil je tam ob semnju se nahajajočega mladega neznanega voznika, da mu jih prepelje v gostilno Skoberne, kjer jih bo on ali njegova žena prevzela. Ko sta z ženo prišla v navedeno gostilno, ni nihče ničesar vedel ne o pujsih ne o mladem vozniku. Fant je pujsa najbrž lepo prodal ali pa zapeljal na svoj dom. Voznik je bil kmekič fant kakih 16 let star. V voz je imel zapreženega črnega konja. Odkod je prišel, kdo je in kam se je podal, za to ne ve nihče.

Dopisi

Ježica pri Ljubljani

Občinska pota kažejo zdaj v jesenskem času, ko že dalj časa neprestano dežuje, prav žalostno sliko. Blata je na njih toliko, da je res skrajni čas, da se na kakšen način odpravi. Isto velja tudi za okrajno cesto proti St. Vidu, zlasti v njenem prvem delu. Zdaj bi bil čas, da se posuje! Naš občinski odbor, ki je še vedno pokazal umevanje do različnih potreb, blagohotno opozarjamo na omenjena slaba občinska pota s prošnjo, da se nanje ozre in jih kakorkoli uredi.

Sezona »prosvetnih večerov«. Prosvetno društvo je na zadnji seji sklenilo, da bo tudi letos priredilo tokom zime več prosvetnih večerov z zanimivim sporedom. Prvi tak večer bo jutri, v soboto zvečer ob 7 v dvorani. Predvajal se bo lep, nov film Prosvetne zveze »Nebelungen«, ki v krasnih slikah kaže zgodovino nemškega naroda. Pri predvajanju filma igra godba.

Trbovlje

Na dan sv. Martina, patrona naše cerkve in župnije, bo ob pol 11 slovesna služba božja s pridigo. Sv. maša in pridigo bo imel g. prof. Ratej. Slovesne večerice pa bodo ob 2 popoldne.

Vsled zadostnih naročil in ako bo dovolj vagonov na razpolago, namerava Trboveljska premogokopna družba od nedelje, dne 11. t. m. v polnem obsegu obratovati.

Ljudsko gibanje. V mesecu septembru je bilo 34 rojstev, 18 slučajev smrti in 11 porok, v mesecu oktobru pa 42 rojstev, 14 smrtnih slučajev in 13 porok.

Konjice. Martinova nedelja bo letos za Konjice in okolico lep dan. Katol. izobraževalno društvo, ki je matiča vseh ostalih katoliških društev, bo obhajalo petindvajsetletnico svojega obstoja. Vsa društva se že dolgo časa pripravljajo na ta dan; pa je tudi primerno. Saj je bila doba petindvajsetih let, doba dela, uspešnega dela. Najlepsi spomenik je novi Kat. društveni dom. Tu se bo tudi vršila proslava. Popoldne bo služba božja, nato pa slavnostni občni zbor in zborovanje. Govorila bosta zastopnika Prosvetnih zvez v Mariboru in Ljubljani! — Popoldne se vrši predstava Finžgarjeve ljudske igre v 4 dejanjih »Naša kri«, zvečer pa bo komerz. — Za proslavo vlada veliko zanimanje.

Rabite Tungsram barium-elektronke Radio Programi Radio-Ljubljana

Petek, 9. nov.: 12.30: Reprodukcijska glasba in borzna poročila. — 17: Lahka glasba (ork. »Slovec«). — 19: Francoščina, poučuje dr. St. Leben. — 19.30: Slovenska ljudska umetnost, predava dr. S. Vurnik. — 20: Pevski večer gdč. Mlekusev in Sokove. — 21: Ruski akad. zbor balalajk »Kremle« pod vodstvom A. Kalčnika: 1. Manilov: Moskva, korčevica. 2. Bakalejnikov: Minute veselja. 3. Petras op. 84: Ruski narodni motivi. 4. M. Schönher: Iz slovanskih krajev. 5. Petras op. 84: Ruski narodni motivi. 6. Čajkovsky: Chanson triste. 7. P. Lihar: Rusko slavjanski plesi. — 22: Poročila. — Lahka glasba: Jazz-trio.

Sobota, 10. nov.: 12.30: Borzna poročila. — 18.30: Delavska ura: Obseg in pomen uradniškega zavarovanja, predava tajnik O. U. D. S. D. Lihar. — 19: Nemščina, poučuje ga dr. Piskernik. — 19.30: Dusa in duh, predava vseuč. prof. dr. Veber. — 20: Koncert godbe Dravske divizije. Vinos recitacije. — 22: Poročila.

Drugi programi

Petek, 9. novembra. Zagreb: 17.15 Lahka glasba. — 20.35 Komorna glasba. — Breslau: 20. Prensni simfoničnega koncerta iz Berlina. — 21 Komorni koncert godalnega kvarteta. — Praha: 16.30 Koncert godalnega kvarteta. — 19 Vrhlicky: Ena noč na Karlovem tynu, sluhogra. — 21 Koncert. — Leipzig: 20 Slavnosten koncert za proslavo 9. novembra. — 21 Poljudna orkestralna glasba. — Stuttgart: 20.30 Iz Mozartovih del. — Bern: 20 Kosi za orglice. — 20.30 Iz Basela: Veselo igra. — 21.15 Lahka ork. glasba. — Katowice: 20.15 Prensni simfoničnega koncerta iz Varšave. — Rim: 17.30 Instrumentalni in vokalni koncert. — 20.45 Instrumentalni in vokalni glasba ter komedija. — Berlin: 17 Lahka glasba. — 20 V proslavo 9. nov.: Schubert: Simfonija, h-mol; govor min. Severinga; Beethoven: Uvertura k Egmontu. — 21 Poljudna orkestralna glasba. — Dunaj: 11 Kvariteta glasba. — 16 Lahka orkestralna glasba. — 17.25 Baritonisti solospeli. — 20.55 »Devica Orleanska«, rom. tragedija (Schiller). — München: 20 Simfonični koncert. — Milan: 20.50 Simfonični koncert velikega orkestra. — Budapest: 12.20 Komorni koncert. — 17.40 Orkestralna glasba. — 22.40 Koncert vojaške godbe.

Gospodarstvo

Hmeljski trg v Argentini

(Konec.)

Ni pa s tem rečeno, da na noben način bi ne bilo mogoče priti do trgovskih zaključkov v našem hmelju na tem trgu. Vendar pa moram tudi na tem mestu poudariti, da je naša mentaliteta zelo pogrešna, ko mislimo, da bi se tukaj mogli zaključiti prvi posli proti akreditivu ali pa morda celo proti plačilu vnaprej samo na podlagi malega vzorca. Tu konsument ne čaka na naše blago, ker ga ima dovolj, ampak mi moramo prebiti led in se vrniti na to svetovno tržišče ter v začetku tudi malo žrtvovati. Zelo pogrešen je bil način dosedanjih trgovskih poslov med Argentino in domovino. Nekateri so poslali svoje blago — ne samo hmelj — svojemu prijatelju v Buenos Airesu ali pa v Rosario, ki je bil ali uradnik ali kaj podobnega, ali pa se je pečal s popolnoma drugimi stvarmi, ali pa vsaj ni imel nikake prodajne organizacije in čisto tudi nobenega kapitala. Tako se je naravno vsak poizkus moral ponesrečiti.

Brez predhodnega študija tega trga in pa brez solidne prodajne organizacije, ki bi znala varovati interese dobavitelja, a obenem odpreti trg predmetu, je vsak poizkus zastoj in je škoda vsakega denarja in časa. Posameznik tu ne opravi ničesar, ker je trg v vseh panogah zelo naskakovan. Zato pa je potrebna doma široka, trdna organizacija za dobavo in špedicijo, s poslovanjem, točnim kot ura, s strokovnjakom, ki dobro pozna tukajšnji trg, z vsaj prilično finančno močjo, a vendar z druge strani tudi ta organizacija zopet ne bo mogla napraviti ničesar, ako nima tu zastopstva najožje vrste, z dovoljnim kapitalom. Ker sem ravno pri tem poglavju, naj omenim, da so gospodarski krogi držav, ki razpolagajo s predmeti, ki so pripravi za eksport v te kraje, ustanovili take družbe, ki zelo dobro poslujejo; bavijo se pač z več predmeti, ki so najbolj sposobni, da izbežijo tujo konkurenco na tem trgu (Spanija, Francija, Češka, Italija itd.).

Treba bi torej bilo vsaj za prve posle poslati nekaj blaga v komisijo tukajšnjemu zastopniku, z nalogom, da ga kar najbolje proda in vnovči, ako bi se mu to ne posrečilo že prej, ko je bilo blago še na poti. Neprimerno laže je tukaj priti do prvih poslov, ako je blago že enkrat na mestu, oziroma vsaj neka mala količina, ker je zelo težko za klijento, da vidi, kako je blago pripravljeno, pakirano in kako vzdrži prekmorski prevoz, kar se iz malega vzorca, zavitega v papirju, nikakor ne more razvideti.

Za naše kraje, ki imajo hmeljsko monokulturo, ki z dobro letino in ugodnimi cenami stojijo in padejo, bi bilo zelo težko, ako bi se mogel najti kak stalen ventil za naše čase, da bi ne bili navezani samo na Nürnberg in kvečjemu še na Zatec.

Čas bi zato bil, da se doma resno misli na te posle; naše družbe, ki sicer vrše hvaljevalno svojo nalogo, bi morda bile v stanu, da vsaj delno organizirajo take posle v domovini, ako bi bilo privlačno inicijativno premalo, a obenem pa tudi tu ne bo manjkalo interesa, ako bi se videlo, da je nekaj konkretnega in solidnega. Naravno pa, brez žrtve se tudi pri tej stvari ne bo prišlo do uspeha.

TVRDKA LJUDEVIT MARX, TOVARNA LAKOV D. D. V DOMZALAH.

Večinski boj v tej družbi je končan.

Pred rednim običnim zborom, ki se je vršil 6. t. m. se je po dolgotrajnih pogajanjih doseglj popolni sporazum z manjšino tako, da se je redni obični zbor gladko izvršil, medtem ko je izredni obični zbor odpadel. Delničarji so z zadovoljstvom vzeli na znanje, da se podjetje dobro razvija in da so vse difference med glavnimi delničarji poravnane.

Nova uprava obstoja iz gg. dr. phil. Viljem Marx, predsednik; dr. Ivo Benkovič, podpredsednik; dr. Viljem Baltič, inž. Dušan Serneck, ravnatelj; Gerard Keller (zastopnik holand. skupine); Adolf Marx in Rudolf baron Schönberger. Za dosedanje manjšino se je rezerviralo eno mesto v upravi.

Omembe vredno je, da je bilo v zadnjih mesecih v Jugoslaviji in v inozemstvu veliko povpraševanje po delnicah tega podjetja; toda vkljub visokim ponujenim cenam ni bila prodana nobena delnica, kar znači, da imajo delničarji v podjetje in njega vodstvo popolno zaupanje. Namerava se zvišati delniško glavnico v svrhu razširjenja obrata ter pritegniti novo skupino. Družba dela večinoma z lastnimi sredstvi. Tovarna v Domzalah stoji v ozki interesni skupnosti s tovarno Ludvig Marx v Gaden pri Dunaju ter s tovarnoma lakov, osnovanima pod egido iste tvrdke v Milkendorf, CSR in v Kispest.

STANJE ZADRUŽNIŠTVA V NAŠI DRŽAVI.

Izšel je »Gospodarski kalendar« Hrvatskega gospodarskega društva, ohr. zadruge za leto 1929. Obseg celotno vrsto gospodarskih člankov. Inspektor glavne zadruške zveze inž. Ivan Varga je priobčil v koledarju najnovejše statistične podatke o stanju zadrugištvu v Jugoslaviji. Skupno število v raznih zvezah včlanjenih zadrug koncem leta 1927 je znašalo okoli 4300. V njih je organizirano pol milijona članov. Ker od tega pol milijona odpade nad desetstotisoč na slovenske zadruge, se jasno pokaže, kako malo je zadrugištvu v drugih pokrajinah naše države razširjeno. Ing. Varga konstatira tudi, da je zadrugištvu, predvsem mnoge zveze, razen slovenskih seveda, navezano na tujo pomoč glede obratnega kapitala. Vzrok je tako pomanjkanje zadrugiškega kapitala kot tudi dejstvo, da je zadrugiški kapital dostikrat naložen mesto pri zvezah pri drugih denarnih zavodih. To se pozna zlasti na višini obresti, ki jih morajo zadruge plačevati za kredite obresti. Te znašajo v Sloveniji 8—9 %, pri zadrugiških zvezah 16 %, pri sarajevskih pa kar do 20 %; v Belgradu in Vojvodini je obrestna mera za kredite nekako 12—14 %. Obrestna mera za posojila pri posameznih krajevnih zadrugah je seveda pri nas najnižja. Najvišja pa je v Bosni, kjer doseže 24 %. Visoka je tudi v Vojvodini, kjer delajo zadruge veliko z bančnimi krediti.

Pogajanja s Češkoslovaško ugodno napredujejo. Kakor poroča »Prager Presser« iz uradnih krogov, pogajanja potekajo ugodno. Prišlo je že do sporazuma glede konzularnih vprašanj, ravnotako glede splošnega dela pogodbe, ki bo podpisan še ta teden. Nadaljuje se razprava o tarifnem delu in vrše se nove študije teh vprašanj. Pogajanja o tem se bodo v primernem času nadaljevala.

Prodaja. Dne 9. t. m. ob 9 popoldne se bo vršila pri Glavni carinarnici v Ljubljani prodaja različnega blaga.

Dobave. Prom. kom. oddelk ljublj. žel. ravn. v Ljubljani sprejema do 13. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg prašnega olja. — Gradbeni oddelk sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 300 m² navadnih šip za okna. — Delavnica drž.

Žel. v Mariboru sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave 50 komadov nosilnih vzmeti; do 15. t. m. pa glede dobave jeklenih odlitkov. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg tračnih žebeljev in jermen za žvnanje. — Drž. rudnik Bukinje, pošta Kreka sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave 200 kg kita; do 20. t. m. glede dobave železa in pločevine; do 22. t. m. glede dobave 10.000 kg ovsa, rudarskih karbidnih svetilk; do 24. t. m. glede dobave 1500 komadov hrastovih pragov, 240 m² jelovega lesa in jelovih strgalnikov; do 27. t. m. glede dobave 2500 kg klin za tračnice in usnjatih gonilnih jermenov. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 20. t. m. pri ravn. drž. žel. v Zagrebu glede dobave 1000 m² navadnega stekla za okna. — 20. t. m. pri ravn. drž. žel. v Subotici glede dobave raznega pisarniškega materiala; 24. t. m. pa glede dobave vijakov, groverjevih obrobov in tračnih žebeljev. — Dne 27. t. m. pri Upravi drž. mon., ekonomski oddelk v Belgradu glede dobave 1900 kub. metrov desk. — 26. t. m. se bo vršila pri strojnem oddelku ljublj. žel. ravn. ofert. licitacija glede dobave 140 m³ borovih plohov; 27. t. m. pa glede dobave 175 m³ mehkih desk. — 19. t. m. se bo vršila pri Gl. sanit. skladišču v Zemunu ofert. licitacija glede dobave posod za led, toplomerov, strojev za mleto mesa in strojev za striženje; dne 20. t. m. glede dobave zabojev, platna in trakov; 22. t. m. glede dobave bolniških in zdravniških plašev.

Prodaje. Dne 19. t. m. se bo vršila pri Glavni carinarnici I. reda v Zagrebu ofert. licitacija glede prodaje 650 različnih ur. — Dne 19. t. m. se bo vršila pri osr. skladišču materiala gl. ravn. drž. žel. v Subotici ofertalna licitacija glede prodaje brega papirja.

Borza

8. novembra 1928.

DENAR

Devizni promet je bil danes prav znaten, zlasti v devizah Curih (1.5 milj. Din) in Dunaj (1.4 milj. Din). Izmed tečajev je omeniti oslabiljenje Trsta in Berlina. Privatno blago je bilo zopet zaključeno v devizi Newyork, pa tudi v Trstu je prišlo do zaključka. Vse ostale devize je dala Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

8. novembra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 7. XI.
Amsterdam	—	2284.50	—	—
Berlin	1355.—	1358.—	1356.50	1356.75
Bruselj	—	791.22	—	—
Budimpešta	—	993.03	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.00
Dunaj	799.59	802.59	801.09	801.09
London	—	276.13	—	276.15
Newyork	56.85	57.05	56.95	56.95
Pariz	—	222.42	—	—
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	297.10	299.10	298.10	298.23

Zagreb. Berlin 1355—1358, Curih 1094.10 do 1097.10, Dunaj 799.59—802.59, London 275.78 do 276.53, Newyork 56.81—57.01, Pariz 221.42—223.42, Praga 168.37—169.17, Trst 297.15—299.175.

Belgrajska in novosadska borza radi pravoslavne praznika nista poslovali.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.76, Budimpešta 90.53, Bukarešt 3.13, Dunaj 73.07, London 25.1925, Newyork 519.65, Pariz 20.2925, Trst 27.21, Praga 15.3975, Solija 3.75, Varšava 58.25, Madrid 53.75.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.495. — Valute: dinar 12.435.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljubljanska kreditna 128 den., Prastrediona 920 den., Kreditni zavod 175 den., Vevče 110 den., Kranj, ind. 235 den., Ruše 260—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 432—433, kasa 432—432.50, termini: 11. 436, 12. 439—440, 2. 446—447, 7% inv. pos. 85.75—86, agrari: 53.50—54. — Bančni pap.: Union 56.50—57.50, Hipo 920—925, Poljo 17.50—18, Hrv. 60, Kred. 85, Jugo 88.50—90, Lj. Kr. 127, Medjun. 57.50, Zem. 135—140, Etno 160—180, Kat 35—36, Obrt 38—39. — Ind. pap.: Gutfmann 200—205, Slavonija 6—6.50, Slaveka 100—103, Danica 148, Drava 530—550, Sešerana 475—485, Osj. ljev. 180—200, Brog. vag. 72—76, Union 305—325, Isis 22—25, Ragusea 495—500, Trbovlje 485—487.50, Vevče 110—112, Nar. šum. 16, Piv. Sar. 240—280, Min 19.50, Oceania 255.

Dunaj. Pod-sav-jadr. 84.35, Zivno 126.75, Hipo 6.90, Alpine 44.05, Leykam 9.55, Trbovlje 60, Kranjska industrijska 37.75, Mundus 185, Slavex 12.20, Slavonija 0.60.

Žito

Radi nazadovanja cen za pšenico ter nekoliko večje ponudbe iz Bačke se je pri nas pojavilo večje povpraševanje po pšenici in zabeležiti je nekaj kupij na podlagi 245—247.50, gornjebaška nald. post., ban. pšenica se ponuja po 238—240 Kikinda. Za koruzo je položaj v glavnem neizpremenjen; povpraševanje po blagu je zelo malo. Priglasile so se ponudbe za ameriške debele pšenične otrobe po 240—245 Rakek tranzito za december, vendar je cena previsoka, da bi mogla konverirati. Pšenična moka je neizpremenjena; pri nas je nekaj zanimanja za baško ničo in dvojko.

V Ljubljani notirajo: Deželni pridelki (vse samo ponudbe; slov. p. dob. prompt, plač 30 dni): pšenica bač 78—80 kg 2% 302.50—305, nov. 307.50—310, dec. 312.50—315, januar 315—320, moka Og vag. bl. fko Ljubljana 430—435, rž 73—74 kg 295—297.50, oves bač 295—300, koruza času primerno suha 365.50—370, ameriška 315.50—320, ajda domača 300—305, ječmen bač 70—71 kg 315.50—317.

Zaključkov ni bilo. Tendence neizpremenjena.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni 3 vaginalni bukovi hlodov. Tendence neizpremenjena.

Pridobivajte novih naročnikov!

Sveta življenje in vrvenje

Slabši ali boljši?

V angleških listih je sprožil delavski voditelj Macdonald vesel in duhovit prepir o vprašanju, ali je sedanji rod boljši ali slabši nego prejšnji. V nekem svojem govoru je namreč rekel:

»Utrujen rod je rod, ki hodi po nočnih klubih, namesto da bi spal; samo utrujen, prenasiten mož gre po polnoči na veselico.« Na ta očitek, naperjen proti meščanski družbi, konservativni in liberalni krogi nikakor niso ostali dolžni odgovora. »Daily Telegraph« zelo neprikrito namiguje na vrste Macdonaldovih krogov:

»Nočemo preiskovati, kolikokrat slišijo southamptonski rotarijanci biti polnoči in veseljačijo potem dalje do jutra; prihraniti jim hočemo, da bi zavestno zardeli. Tudi nočemo odkrivati tajnosti, koliko nočnih klubov v Southamptonu prireja glasne bacchantске zabave. Moramo pa opozoriti nedolžnost g. Macdonalda, da je le majhen del današnje generacije, ki živi nočno klubsko življenje in da je brezpomembno malo takih, ki rajajo od prvih nočnih ur do ranega jutra. Priljubljena ničeva domišljija je, ki si predstavlja naš sivi, trudapolni svet 1928 leta kot orgiastičen. Ni to današnja generacija, ki bi jo smeli obtoževati zaradi ranih ur in nočnih zabav. Ko mi legamo spat, je to ura, ko so začeli naši dedje premišljati, kako bi prebili noč. Izkoristili so vse ure za zabavo in prihajali domov s tretjim listjem v laseh.« Od te generacije viktorijanske dobe, zaključuje »D. T.«, »se razlikuje današnja dejansko po tem, da igra golf. Pri tem pa ne misli, da je samo tisti kreposten, ki ne ljubi kolačev in piva.«

O istem vprašanju — ali je sedanji rod slabši od prejšnjega — razpravlja tudi »Kölnische Volkszeitung« in piše med drugim: »V eni točki današnji svet prav gotovo ni slabši od prejšnjega: vinski je manj. Kakor raste sportno gibanje, tako pada poraba alkohola. Kdor je namreč sportu vdan in si prizadeva v njem kaj pomeniti, mora biti zelo zdržen in se odpovedati vinskim duhovom. Veselje nad polnim bokalom je tudi v dijaških krogih pojenjalo in sportu vdana mladina ceni svež zrak na igrišču ali v čolnu neprimerno višje nego kakajeno ozračje krčme. Pivci po nočnih lokalih niso več toliko mladi ljudje, marveč veselejaki srednjih let, ki nimajo več toliko dušne in telesne energije, da bi se vneli za kak sport in namesto tega ljubijo vino in še ostrejša stviri.«

»Dobri stari časi« so bili pač stari, ne pa vselej dobri; imeli so istotako svoje napake in ne gre trditi, da je svet postal slabši. S tem bi zanikali vsak uspeh socialnega in kulturnega dela. Nedvomno je današnja mladina samostojnejša, včasih je ta samostojnost že naravnost mučna; toda ne smemo prezreti, da je povojna mladina vendarle dosegla druga obzorja. Zanikali in slabo bi plačevali v nemo, delo in uspehe naših pedagogov, ako ne bi priznali, da so prinesli naši mladini svežost, zvezo z življenjem in dobršno mero svobode, katere mi starejši, ki nam je šola mnogokrat mejila na vojaško dvorišče, nismo poznali v tolikem obsegu. Dejansko, ni vse slabo na novem času.

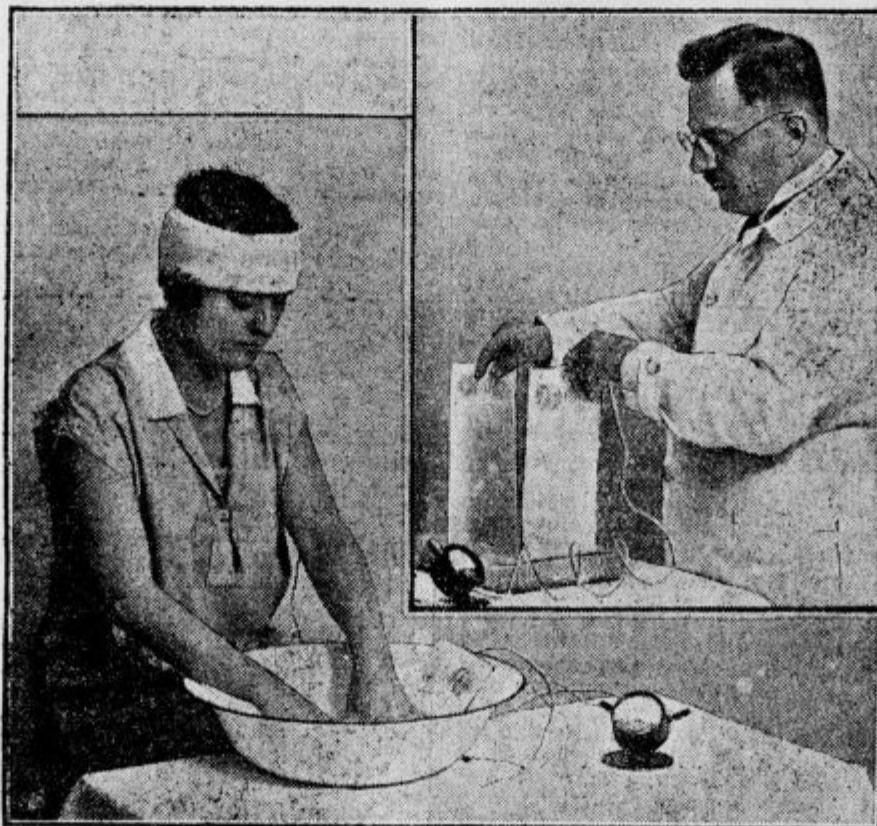
Nova doba je ljudi nanovo oblikovala; njihov videz je manj romantičen in včasih se zdi, da je njihova stvarnost le naglica in pomankanje tiste temeljitosti, ki so jo imeli naši dedje morda nekoliko preveč. Mirno priznajmo: današnji rod živi na tako imenovane dobre stare čase in ne misli na to, da bi jih v katerikoli obliki obnovil. Ljudje sedanje dobe so trezni in odklanjajo opomine, pač pa so hvaležni in navdušeni za zgled.«

Zakaj je zmagal Hoover

Topot so pri ameriških predsedniških volitvah v resnici zmagale ženske! Hoover je šel v volilni boj kot pristaš alkoholne prepovedi, Smith pa kot njen nasprotnik. Ženske, ki slednjič nosijo vse zle posledice moških pivskih razvad, so se zbrale okoli republikanskega kandidata Hooverja in s fanatičnim navdušenjem ponesle njegovo zastavo v volilni boj. Temu navdušenju se ni mogel nihče ustavljati in Hoover je zmagal z večino, kakor redko kdaj kak predsednik. Tako je ameriško ženstvo krepko izpodbilo trditve, da je prepoved alkohola nesreča za deželo in ljudstvu mrzka. Ravno nasprotno je resnica!

Washington v črnini

Po določbah ameriške ustave zvezno glavno mesto Washington ne sme voliti. Ko je 6. t. m. po vseh krajih Združenih držav vrvelo živahno življenje, je vladala v Washingtonu grobna tišina. Vse meščanske korporacije in društva so s časopisjem vred proglasile 6. novembra za dan svojega ponižanja. Na magistratu se je vršilo protestno zborovanje. V žalnem sprevodu so nesli pred Belo hišo volilne žare, ovite v črnino: Washington hoče v bodoče pri volitvah tudi povedati svoje mnenje!

Berlinski inženier Zacher in njegov aparat, s pomočjo katerega se proizvaja elektrika za zdravljenje iz bolnikovega telesa samega. Aparat se da uporabljati proti revmatizmu, živčnim bolečinam itd. — Slika kaže pacientinjo z elektrodo okoli glave, druga elektroda pa je v skledi in bolnica drži na njej obe roki.

Malik Ljenin

Znani nemški politik Erich Kochwieser je pravkar izdal svoje spomine o potovanju po Rusiji. Zanimivo je, kar piše še o posmrtni vlogi Ljenina v novi Rusiji:

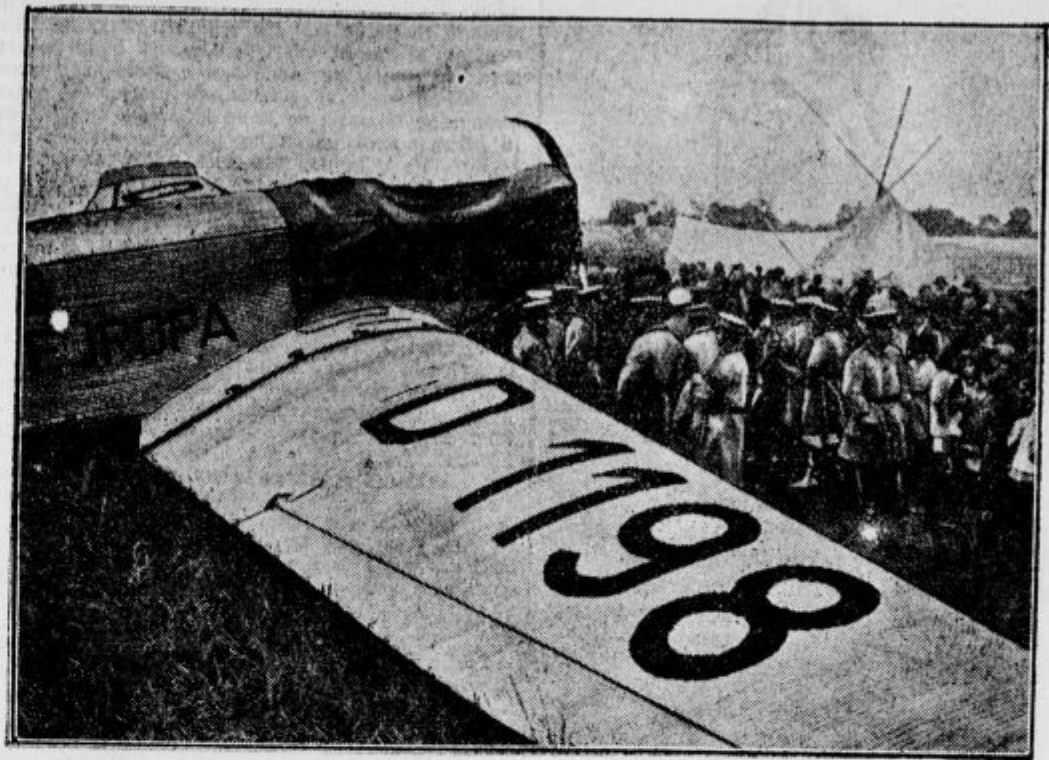
Pravi bog v državi je Ljenin. Zelo dobro je premišljeno, če vlada po vseh javnih poslopih ureja kotičke, ki so posvečeni Ljeninu, kakor so bili preje posvečeni Kristusu ali svetnikom. Tu visi Ljeninova slika, obdana z vencem in rdečimi trakovi, na njih par Ljeninovih izrekov. V tem kotu je navadno izpostavljena knjiga za goste, to je svetišče.

Kruta veličastnost komunističnega svetniškega nauka se najbolje izraža v Ljeninovem

trdno držale vroče ljubljeno, izmučeno Rusijo. Vse to je mogoče samo zato, ker so truplo pripravili s parafinom in so pod njim neprestano v obratu veliki stroji za proizvodnjo leda. Truplo ne sme razpasti, služiti mora ideji tudi po smrti. Strahotna pieteta. Tudi na izobražena napravila to truplo silen vtis in se ni čuditi, da se kmetje, kadar jih vodijo mimo, križajo kakor pred svetnikom. Čudno je, kako drugače učinkuje Ljenin v neštetih spomenikih in slikah, nego tu v svojem smrtnem miru. Nenadna, mogočna kretnja, izraz fanatične energije, je izpremenila tega uradniškega sina v proletarca. Njegova beseda velja v Rusiji kakor verska resnica. Vsakemu njegovemu izreku se pripisuje večnostna vrednost. Epigoni se pripravajo o tem, kdo je njegov pravi učenec. Vsak popravlja, izkvarja, tolmači po svoji lastni potrebi. Prav, kakor se godi ustanoviteljem ver. Uradna znanost navaja Ljenina v vseh političnih, gospodarskih in kulturnih vprašanjih kot nedotakljivo avtoriteto. Še umetnost se sklicuje nanj, dasi Ljenin o njej ni ničesar razumel.

Izhod iz stiske

Ostende je znamenito kopališče, ki ga obiskujejo le denarni in družabni mogotci. Poleg vsega mogočega razkošja, ki ga nudi svojim gostom kopališče, pa manjka v Ostende najpotrebnejšega: javnih hišic z dvema ničlami. Pravkar gre po listih zgodbica, ki osvetljuje vso neprimerno tega nedostarka: V tamkajšnje lekarne je prišel gost in vprašal lekarnarja: »Ali bi mi mogli preiskati vodo — imam sladkorno bolezen?« »Gotovo«, je z veseljem pritrdil lekarnar: »pošljite mi jutri zjutraj stekleničico s potrebno vsebino.« »Rad bi storil tako,« je nestrojno odgovoril gost, »toda jutri zjutraj moram zdravniku predložiti analizo, a jaz nocoj že odpočijem; mudi se.« »Dobro tedaj; prosim stopite tu v ozadje in čez dve uri pridite po analizo!« — Gosta seveda ni bilo več nazaj. Dogodbica je našla pot v javnost ter je upati, da Ostende slednjič dobi tudi tako potrebne zdravstvene naprave.

Junkerjevo letalo »Europa« D 1193 po zasilnem pristanku blizu reke Tama pri Tokiju. Nemški oceanski letalec baron Hünefeld je poletel z »Europo« iz Nemčije preko Turčije, Indije in Kitajske na Japonsko, kjer je moral tik pred ciljem zasilno pristati. Hünefeld je daroval svoje letalo japonskemu Aero-Klubu.

mavzoleju. Tam leži Ljenin, kakor da bi spal. Plemenito oblikovani obraz, voščeno bled, je dobro ohranjen; čelo, ki kaže misleca, se boči, odločne ustnice so brezobzirno stisnjene, obraz obrobja plava bradica. Nežne roke krčevito grabijo odejo, kakor bi še v smrti

Fotografski aparati

»Fotomaton« se imenuje novi aparat, ki izdelava za malo denarja naenkrat osem fotografij. Treba se nam je samo vnesti pred avtomat na stol, vreči v špranjo novce in fotografiranje se prične: Bleščeča luč obsije obraz, aparat škriplje in ropota, škriplje in ropota... osemkrat v 20 sekundah. Med fotografiranjem moremo obračati glavo na levo, na desno, navzgor, navzdol, kakor nas je pač volja. Nato počakamo osem minut in avtomat nam sam z vlnudno kretnjo ponudi osem posrečenih in naravnih fotografij. V teh osmih minutah je aparat fotografijo razvil, opral, fiksiral in posušil, kakršen je pač ta postopek ob vsakem fotografiranju. Obenem pa bi ta čudoviti fotografski avtomat mogel kar naprej fotografirati. V eni uri bi mogel fotografirati 1440 ljudi. Ta številka pa ni dosegljiva, ker se zamudi nekaj časa s tem, da se morajo osebe umikati druga drugi. Posebnost teh avtomatov je v tem, da izdelajo sliko kot pozitiv. Iznajdba poteka od nekega ruskega dijaka, ki jo je prodal za 1.000.000 dolarjev. Prinaša mu več dohodkov, kakor Edisonu vse njegove iznajdbe. Dunaj dobi ta teden prvi tak avtomat.

Prevarana tipkarica

Pred letom dni je mlada tipkarica v Budimpešti objavila oglas, da v prostem času poučuje začetnike v angleščini. Nato se je oglasil pri njej bogat Američan, ki je izjavil, da bi se rad učil angleščine. Tipkarica je bila vsa srečna in pouk se je začel. Kmalu pa je Američan prevzel vlogo učitelja v angleški konverzaciji; tipkarica je pustila službo in potovala s svojim učiteljem križem Evrope. Dnevi so tekli kakor sanje. Američan sicer ni obetal zakona, toda vse je kazalo, da bo zveza trajna. V tem je tipkarico potrdilo posebno Američanovo obnašanje, ko mu je razodela, da postane mati. Američan jo je obsopal z vso mogočo skrbnostjo in razkošjem ter jo slednjič izrčil v imeniten budimpeštanski sanatorij, kjer je povila krepkega dečka. In sedaj se je razmerje med Američanom in tipkarico pojasnilo na izreden način: Američan je priznal, da je v Ameriki srečno oženjen; v zakonu je manjkalo le otrok. Da ne bi jemala za svojega čisto tujega otroka bogve kakšne krvi, sta se z ženo domenila, da bodi otrok vsaj po eni strani res njen. V ta namen je mož odpotoval v Evropo. Sedaj hoče vzeti sinka s seboj, a tipkarica bo prejela vsak mesec toliko, da bo preskrbljena. Otroka bo smela videti zopet šele čez šest let. Prevarana tipkarica, navezana le nase, se je udala v usodo.

Povojni bogataš je razkazoval obiskovalcu svojo galerijo slik. »Kaj menite, iz katere dobe je tale slika?« je vprašal obiskovalca. »Iz inflacijske dobe,« se je glasil odgovor.

V čem je zlo. V ločitvenem procesu vpraša sodnik soprogo: Ali je resnična pritožba vaše soproge, da je niste že eno leto niti enkrat nagovorili? — Res je! Toliko govori, da ne pridem celo leto do besede...«

»Še vedno pomišljam, ali bi šel na gostijo?« »Kam pa si povabljen?« »Nisem povabljen, pač pa sem ženin.«

Prva skrb. On: »Jož, deževati je začelo, pa nimava dežnika. Obleka se ti bo pokvarila.« Ona: »Ah kaj oblekal Ampak šminka se bo razmazala...«

»Čemu pa sosedov otrok tako zelo vpije?« »Zato, ker sta oba, oče in mati precej gluha.«

Krovec: »Včeraj sem padel raz 16 metrov dolgo lestvo.«

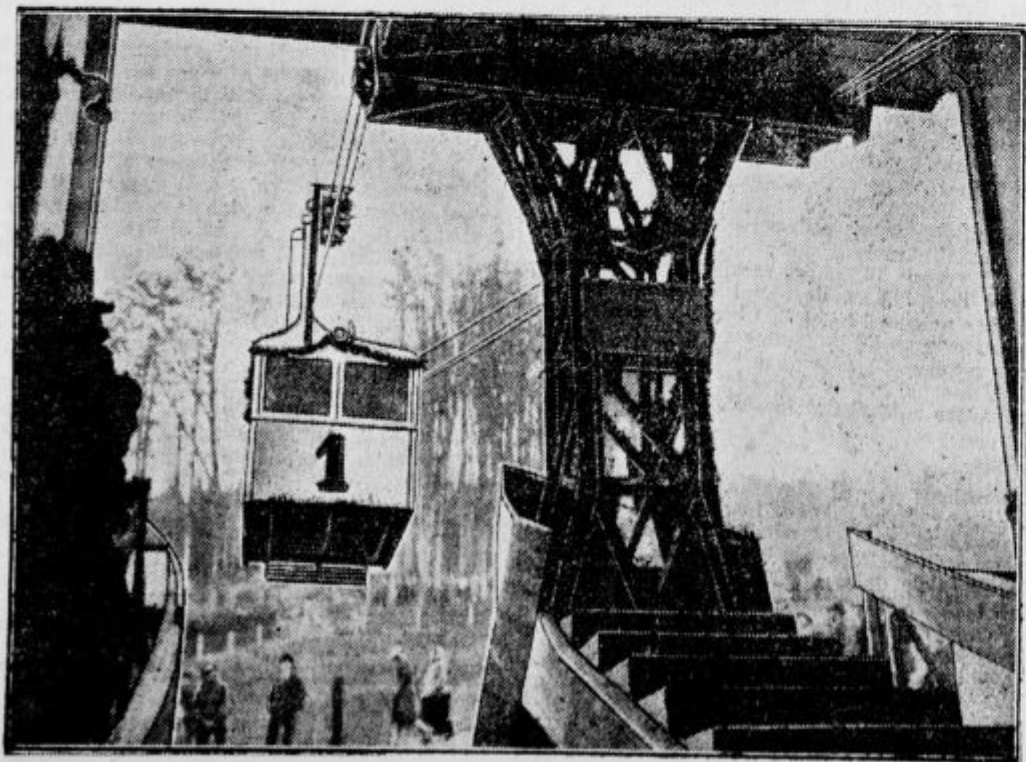
Poročevalec: »Čudno, da se niste ubili.«

Krovec: »Čemu, saj sem stal šele na drugem klinu.«

»Odkar se nisva videla, mi je družina zopet narasla za eno glavo.«

»Kaj pa ste dobili, fanta ali deklico?«

»Zeta.«

Prva viseča železnica v Krkonoših. Železnica vozi iz kopališča Sv. Janeza na 1299 m visoko Črno goru. Proga je dolga 3,1 km in je za visečo železnico na Zugspitze najdaljša na svetu.

Za duha in srce

Zagrebsko pismo

(Od našega posebnega dopisnika.)

Obvestil sem Vas, da namerava Hrvatska Matice izdajati svojo revijo. V naših književniških krogih se je pričakovala pojava te revije s precejšnjo radovednostjo, že radi tega, ker se je trdilo, da bo ta revija plačevala drage honorarje. In zares, s svojo prvo številko je osupnila vse naše bibliofile in književnike. Pojavila se je sijajna, v svečani obliki, z velikanskim številom strani, na razkošnem papirju. Oni iz ozke okolice obzora so se z njo šopirili okoli in jo kazali. Medtem pa je veselje našega književnega in bibliofilskega sveta trajalo samo kratko časa: dokler niso prečitali članek uredništva, ki neumnostno napoveduje, da se je izdala ta številka za poskušnjo. Moj Bog, koliko časa se še bodo pri nas izdajale revije na poskus! Sicer se v tej dvojni številki poleg nekolicino »mastihi« nahaja tudi celotna Krležina drama »V agoniji«, ki tako ostavlja mnogo slabši vtis kakor na odr. G. Krleža je tako gostobeseden, da bralec ne more prečitat do konca niti dvogovorov, kaj šele tiste fiktivne samogovore — eh, naj Vas dobri Bog obvaruje, ker Vam že ni hotel priznati, gosp. Krleža.

Najbrž ste slišali, da je neko zagrebsko založništvo uvedlo — knjižni sejem. S strani lastnikov je to izredno simpatična gesta napram čitačemu hrvatskemu občinstvu, ker so cene knjigam na tak način znižane, da se more za malo vsoto denarja kupiti cela biblioteka.

Nedavno je pričelo Društvo sv. Jeronima slaviti svojo šestdesetletnico. Izmed ostalih doneskov k svoji šestdesetletnici namerava izdati društvo vsa dela Henrika Sienkiewicza. Ravno te dni je izšel izvrstni prevod knjige »Z ognjem in mečem«. Knjigo je prevedla dr. Marijana Kralj. Društvo se nadeja, da bo v par letih izdalo vsa dela tega slavnega poljskega katoliškega pisatelja. Razen tega je društvo izdalo pred par dnevi popularno znanstveno razpravo hrvatskega učenjaka dona Frana Bulića in prof. Lovra Katliča »Po sledi hrvatskih kraljev v krasni opremi«. Tako je letos izšla že druga knjiga dona Bulića. Kakor je znano, je zadnje čase izšla v nakladi Hrvatske Matice Bulićeva knjiga »Diolektijanova palača« ob sodelovanju dr. Karamana. Don Bulić je v teh dveh knjigah zbral plodove svojega dolgoletnega študija pozne klasike in zgodnje hrvatske zgodovine. Kljub visoki starosti še vedno deluje don Bulić marljivo in z veliko ljubeznijo. Kakor pripoveduje, namerava Društvo sv. Jeronima angažirati dona Bulića za neko knjigo, ki bo izredna senzacija na našem književnem trgu. O tem pa pozneje.

V Zagrebu nameravajo izdajati nov list »Ilustrovani Tjednik«, ki naj bi bil pretežno literaren. Ko bo izšel, bomo že kaj poročali o njem.

Disky.

Pomladi t. l. se bo vršil menda v Poznanju vseslovenski pevski kongres. Priredi ga Velikopoljska pevska zveza, ki sprejema prijave za udeležbo na zgodovinski razstavi in pri koncertih. Najbrž bo za prireditev določen čas od 18. do 22. maja 1929.

Abraham a Sancta Clara dobi spomenik. Leta 1644. v Badenu kot Ulrich Megerle rojeni pater Abraham je postal s 30 leti kot avguštinec dvorni pridigar cesarja Leopolda in opravljal to službo do svoje smrti v 65. letu. Bil je izredno neustrašen duhovnik ter ni priznaval v svojih pri-

digah niti najvišji gospodi. Njegova literarna zapuščina doživlja vedno nove izdaje, ker prekipeva pesniške navdušenosti ter se odlikuje po izredno živahnem šaljivem jeziku v slogu takratnega, nebrzdano okrašenega baroka. Goethe sam je označil te »sermone« kot »bogat zaklad in izvor visokega navdušenja« in tudi Schiller je posnel svojega kapucina v »Walensteinovem taboru« po patru Abrahamu. Njegove pridige kot »Judas der Erbschelm« ali »Huy und Phuy der Welt« (v zbirki »Der wohlgefällige Weinkeller« uživajo svetovni literarni sloves in so do zadnjega vplivali na pisatelje. Zato je povsem umestno, da dobi Abraham a Sancta Clara svoj spomenik, delo kiparja Schwatheja, ki ga je podaril mestu Dunaju knez Johann II. Lihtensteinski s prispevki Avstrije, Württemberg in Badena, pridigarjeve domovine. Socialistični magistrat sicer ni dovolil postaviti spomenika na Minoritenplatzu ali pred avguštinsko cerkvijo, kakor se je prej mislilo. Bronasti Abraham bo dvigal desnico ob vstopu v tihl Burggarten v zamišljenem kotičku, a to bo nedvomno prav patru Abrahamu, ki je tako močito napadal posvetno nečimerno vrvenje.

Novo svetoskrunstvo. »Krasna Gazeta« poroča: Glavnauka (Urad za pospeševanje znanstvenega delovanja in varstvo zgodovinskih spomenikov) je dovršil popravila stolnice sv. Izaka. (Zgrajena je bila na čast sv. Izaku Dalmatincu, ker je prišel na njegov dan Peter Veliki graditi novo prestolnico.) Od mraza med revolucijo počen mramorni stebri so opasani z železnimi obroči in betonirani. Stolnica se izpremeni v muzej na čast brezimskih junakov, ki so jo zgradili. Razstavljeni bodo sodobni računi, nacrti, akti in slike iz življenja delavcev, ki so bili zaposleni pri stavbi. Toda mi nočemo zabrisati zgodovinskih spominov, čeprav ne služijo zdaj poslopju prvega namenu. V to svrhu bodo nameščene v nekdanja oltarjih nepremične muzejske slike nekdanjih obredov iz carske dobe. Po strokovnjakih napravljene voščne postave nadškofov in duhovnikov bodo obložene v sijajne mašne obleke ter držali v rokah vse potrebno, da predložijo obiskovalcem sliko cerkvenega življenja v največji carski stolnici.

Umetniški uspeh westfalskega Slovanca. Glasbeni kritik »Familienfreund« izredno hvali našega rojaka pianista Sredenskega, ki je priredil na povabilo društva Katholische Bürgergesellschaft v Gladbecku Schubertov spominski koncert. Poleg mogočnega duševnosti je pokazal umetnik visoko tehniško dovršenost in redko obvladaje leve. Posebno je navdušila občinstvo na izust odigrana A-moll sonata. Naša domovina je lahko ponosna na tega svojega otroka, sklepa kritik Richard Hochmuth, in katoliško meštansko društvo, ki je pridobilo umetnika za stalno sodelovanje v njegovem rojstnem kraju Gladbecku, zasluži naše priznanje.

Ruska cerkev. Neki P. Kozirjov hvali v petrograjski »Krasni Gazeti« patriarhovnega namestnika metropolita Sergija, ker je vpeljal molitev za sovjetsko oblast pri litanijah. Duhovnik moli zdaj: »Molimo za tih in mirno življenje v deželi naši in za njene oblasti.« Toda Sergijeva odredba je izzvala ogorčene proteste. Veliko število duhovnikov je ne mara vpoštevati. Več škofov: Dimitrij v Leningradu, Jozef v Kazanji, Serafin v Orlu i. dr. so izstopili radi tega iz Cerkev in proglasili samostojnost svojih škofij. To mučno vprašanje cepi torej naprej rusko »staro Cerkev«.

thurja Amerikance v marsičem poučile. Nauk bodo izrabili in bodo sportni obrat temeljito spremenili. Amerikanci niso dosegli v Amsterdamu tega, kar so pričakovali, in so prav zato tako vneti za reforme. Nemčija, Švedska in Finska so postale za Ameriko posebno nevarne; njih zastopniki so se v Ameriki veliko naučili, Amerikanci so pa ostali doma in se niso nič potrudili. Po mnenju Mac Arthura se da nevarnost najlažje preprečiti s tem, da pošlje Amerika svoje najboljšje sportnike in učitelje v Evropo. Za Los Angeles bo treba vzgojiti čisto nov rod, zlasti za petboj, za dolge proge, za rokoborbo in za jahanje.

Novi stadion v Los Angeles ima prostora za 100.000 gledavcev, a ga bodo v toliko popravili, da bo moglo biti v njem 135.000 gledavcev. Do l. 1932 bo imel Los Angeles še dva milijona prebivalcev; in za prav toliko gostov mora biti takrat poskrbljeno. V Los Angeles-u je sestavljen že olimpijski odbor. Med drugim bo jamčil odbor vsem inozemskim tekmečem in sodnikom prosto vožnjo na ameriških tleh, prosto stanovanje in najboljše možnosti treniranja, dalje celo armado vodnikov in tolačev. Polovico stroškov bo prevzelo mesto Los Angeles, polovico pa država Kalifornija, kjer se to mesto nahaja. Samo za rek'amo in za splošne priprave so podpisali po izjavi Mac Arthura že 600.000 dolarjev.

Tudi filmska industrija v mestu in v bližnjem Hollywoodu bo sodelovala. Hoče dati na razpolago svoja denarna sredstva in ogromno filmsko propagando. Plavalni stadion tudi že gradijo, prostora bo za 40.000 do 50.000 gledavcev. Ob njem bodo prostori za boksanje in rokoborbo ter kolesarsko dirkališče. Pri velikem stadionu bodo zgradili dva hotela, ki bosta sprejela vsak po 1200 do 1500 gostov.

Slednjič nam obljublja Mac Arthur utopijo preokreta v sodstvu. Poskusili bodo izločiti iz programa olimpijskih iger vse one tekme, ki jih odloči

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči »Radiowelt« za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto,

Zastonj elektronko

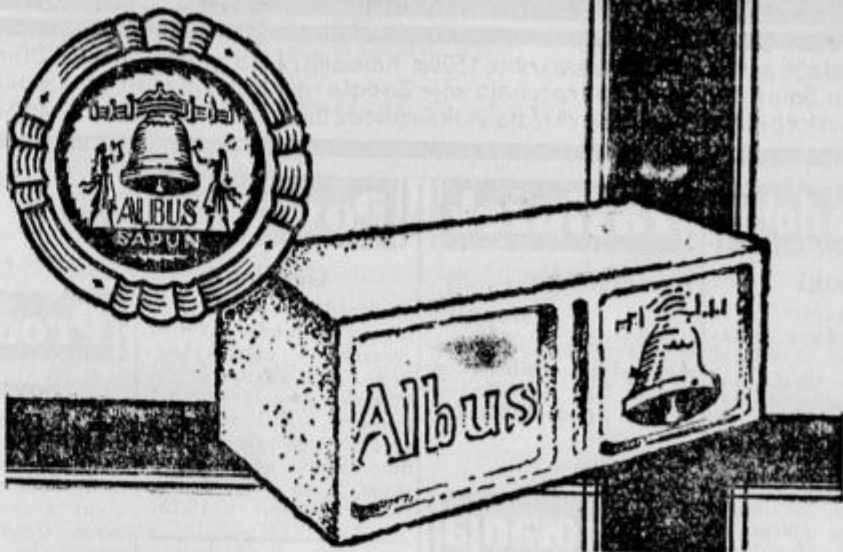
SD 4 (avdionko) ali XD 4 (sklepno ojačevalko)
Letna naročnina Din 250/- in Din 10/- za poštnino premije

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako ne, zahtevajte še danes številko »FUNK-MAGAZIN«-a na ogled

Pišite samo na
WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H.
Wien I. Pestalozzengasse 6

TRDIMO SAMO 10, KAR MOREMO TUDI DOKAZATI!

KADAR KUPUJETE MILO, NE DOPUSTITE, DA SE VAM DA NAVIDEZ NAJBOLJŠE MILO

ZAHTEVAJTE IZRECNO

ALBUS-MILO

ALBUS-MILO SE IZDELUJE IZ NAJBOLJŠIH MASTI, VARUJE PERILO IN GA ABSOLUTNO NE KVARI. DOSLEJ GA NI NADKRILILO NITI ENO MILO

samo sodnik. In če se to do leta 1932 ne bo moglo izvršiti — na smo prepričani, da se ne bo izvršilo, — naj pridejo vsi sodniki tako kmalu v Los Angeles, da jih tam lahko izvežbajo, torej nekakšna »izločilna tekma sodnikov«. Mac Arthur dobro misli; a venko vođe bo še pl. lo v valove Pacifika, preden bodo sodniki to, kar bi morali biti.

Turistika

Planinski koledar za 1929 je izšel v založbi Br. Rotterja, Maribor, Krekova ulica 5. Cena 16 dinarjev, po pošti 20 Din. Koledar je prav ličen in vsebuje zanimive in koristne podatke za turiste. Naroča se pri založniku.

Pika ...

(Izpred sodišča.)

Tamle v Sodni ulici je bilo, sredi Ljubljane, tik pred sodnijo. Točno ob devetih in tri minute zvečer. Takrat in tamkaj so se srečali. Od ene strani je prišel Rudi in je pod roko vodil svoje dekle, tam iz parka pa je stopila gospa Fiči, mati gospičine Greti, katero je tudi že svoj čas, in to zelo pogosto, vodil Rudi pod roko. In zdaj že menda veste, kaj se je zgodilo! Gospa Fiči je skočila pred Rudita in dekle ter je oba prav neženirano ozmerjala, — i kakopak! Rudi je postal rdeč kot kuhar rak, dekle še bolj, ljudje so se zbirali okoli trojke tam v Sodni ulici — kaj naj fant stori? Pogledal je Rudi okoli sebe, če ni kje kakšnega policaja, krepko je stisnil dekle, grdo je pogledal gospo Fiči, pri tisti priči pa je tudi že sprožil v elegantnem loku še bolj elegantno roko in ko je priletelo tako elegantno okoli ušes, je reklo plosk! Rudi pa je še dostavil: »Pika!« In šel je svojo pot. Toda, gospa Fiči se je šele zdaj vprav ogrela od klofute in je vsa v ognju skoraj tekla za onima dvema in je grozno vpila nad njima. Toda, kar je res, je res! Gospa je sicer ogorčeno vpila nad Ruditom, toda mu ni rekla žal besede čez njegovo čust, niti se ji ni dalo očitati, da bi bila kalila nočni mir. Tako pravi zapisnik. In stoji v zapisniku še, da je ta trojka, in seveda tudi vsa gruča za njo, kakor v procesiji korakala mimo Uniona na Marijin trg, kjer je bil nato razhod. Tam je trojko ustavil stražnik, gručo pa je razgnal. Zdaj je šele iztegnil jezik kavalir Rudi, ker je bil namreč sploh tiho in ni znil besede, razen tiste »pika«. Ponudil je torej zdaj Rudi stražniku dekle, naj jo vzame v zaščito, sam pa da se bo skopal na to sitno babnico, da bi jo hudič! Toda ni bilo stražniku dosti za dekle, niti zmenil se ni zanj, pač pa je pobaral Rudita in kaj je s tem špetirom. In zdaj je Rudi na dolgo in široko stražniku razlagal storijo, kakor se jih dogaja vsak dan nešteto. Hodil in ljubimkoval je svoj čas zelo vneto z gospičino Greti. Potlej se je pa dekleta naveličal in je poiskal drugo, kaj pa to komu mar, gospod stražnik! No, in danes sem srečal tole prijateljico tam na kolodvoru, domov sem jo hotel spremiti, pa me je napadla ta babnica sitna. Tako je gostolel Rudi, le o »piki« je molčal. Toda to je omenila stražniku gospa Fiči. Stražnik je popisal po o papirja, na sodniji je bila razprava in Rudi je dobil za »piko« tudi piko: 3 dni zapora. Pika!

Mesarjeve brce in batine

(Izpred sodišča.)

Prižgal je mesar Ivan cigaro, pognal se je sunoma na voz, švrknul po vrancu — in že je drdral voziček proti Brezovici, kamor se je Ivan namenil

po kupčijskih poslih. Tam na marofu je Ivan došel popotnika, bil je France iz Ostrig. »O duša, Bog te je dal, kje pa si, kje, da te kar nič videti nile« je pozdravil Ivan Franceta in ga je obenem povabil, naj prisede. Kaj bo hodil peš, ko pa sta prijatelja in se že nekaj časa nista videla, ne! Res je France prisedel in sta se potem obadva odpeljala na Brezovico. Prijateljstvo se podkrepljuje v gostilni, kajpak da! To je znana stvar, tudi mesar Ivan trdi tako. In je povabil zatorej Franceta na kakšen glaž, ne! Pila sta, pila, precej sta pila, res. Mesar Ivan se je polagoma začel gugati za mizo in France je kar slutil, da zdaj-le bo nekaj. Pozna namreč on njega, da postaja zelo siten, naravnost neznošen in nasilen, kadar je pijan. In res je pogovor zdaj vse drugače tekkel, Ivan je bil vedno bolj nataknen, skoraj sta se vinka brata in prijatelja sporekla. France je nato hotel oditi, Ivan pa je stekel za njim ter ga pred hišo z nekim trdim predmetom udaril dvakrat po glavi tako zelo, da je France pri tisti priči zgubil zavest in se zgrudil na tla. Toda mesarjeva jeza se še ni ohladila. Še na tleh ležečega Franceta je Ivan obrcal z nogo, kamor je pač priletel. Franceta je pri tej priliki močno poškodoval. Zlasti huda in nevarna je bila poškodba na levem očesu, ker je bil namreč France pred dobrim mesecem na njem operiran. Mesar Ivan bo za svoje dejanje sedel 3 mesece v težki ječi. Vsak mesec bo imel dvakrat post in štirikrat trdo ležišče.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Petek, 9. novembra: Zaprto.
Sobota, 10. novembra: Ob 15. uri: ZUPAN STILMONDSKI. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ob 20. uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Izven.
Nedelja, 11. novembra: Ob 15. uri: MODRI OSLICEK MISKO. Izven.
Ob 20. uri: KUKULI. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20.

Petek, 9. novembra: OEDIPUS REX. IZ KOMICNE OPERE. Prem. abonma.
Sobota, 10. novembra: BOCCACIO, opereta. Izven.
Nedelja, 11. novembra: TRUBADUR. Izven.

Dve premijeri v ljubljanski operi. V petek, dne 9. t. m. vprizori naša opera dvoje novih opernih del in sicer Stravinskaga »Oedipus rex« ter Osterčeve »Iz komične operce«. »Oedipus rex« je povsem moderno oratorijsko delo, ki stavi na vse izvajalce in posebno tudi na gledališki zbor velike in težke zahteve. Opera je pisana nekako oratorijsko in se poje v latinskem jeziku. Osterčeva enodejanka pa je komična stvar z zelo veselo in izrazito glasbo. Za premijeri obeh del vlada pri nas veliko zanimanje. Predstava se vrši za premierski abonma.

Mariborsko gledališče

Petek, 9. novembra: Zaprto.
Sobota, 10. novembra, ob 20. uri: »THERESE RAQUIN« ab. B. Kuponi. Zadnjikrat.

Prireditve in društvene veselji

Sentpetersko prosvetno društvo priredi v soboto zvečer ob pol 6. prvo letošnje brezplačno predavanje za mladino v društveni dvorani Sv. Petra c. 82. — Starši so vlnudno vabljani, da puste k vzgojnemu predavanju svojo mladino, ali jo pa sami pripeljejo.

Ljubljansko učiteljsko društvo (Ped. kr.) ima danes ob pol 20. v risalnici I. dek. mešč. šole — sestanek s prav zanimivim predavanjem. — Odbor.

Konjice. Prihodnjo nedeljo se vrši tu proslava petindvajsetletnice Kat. izobraževalnega društva. Godba iz Maribora.

Brezica, 11. t. m. se vprizori ob pol 4. pop. »Mlinar in njegova žena«, narodna igra v 10 slikah. Nazarje. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo 11. t. m. v Društvenem domu točno ob 3 popoldne Fr. S. Finžgarjevo narodno igro »Divji lovec«.

Naše dijaštvo

Akademski Orel ima 17. novembra svojo letno akademijo in prosi tem potom cenjena bratska društva, da imenovanega dne ne prirediti svojih prireditev. Akademija se vrši v dvorani Ljudskega doma ob 8 zvečer. Prireditve obeta pokazati tiho delo agilnega odseka, na kar cenjeno občinstvo že danes opozarjamo.

Sport

»S. K. Jadran«. Danes v petek ob 20 v Narodni kavarni obvezen sestanek za vse redno članstvo zaradi prvenstvenih tekem v nedeljo.

Predsednik.

DROBNE SPORTNE VESTI

Olimpijska zmagovalca Williams in Ethel Chatterwood sta bila za svoje zmage od hvaležne domovine lepo nagrajena. Williams, zmagovalac na 100 in 200 metrov, je prejel od rojstnega mesta avto in pa 1500 dolarjev kot podporo. Chatterwoodova je prejela enak avto, poleg tega pa 8000 dolarjev, da more dokončati študije na univerzi v Torontu.

Slavni Zamore je prejel za klofuto, ki jo je pripeljal sodniku za neupravičeno priznan gol v tekmi Europa-Espanol, tri tedne zabrane igre. Ker je zveza gol anulirala, se je priznala klofuti Zamore upravičenost in kazens se je znižala na en teden. Kaj takega se menda lahko dogodi samo v Španiji, pri nas dobi za tak postopek igralec najmanj šest mesecev zabrane igranja.

Italijani pa na bolj občuten način kaznujejo klub, kjer se dogode neredi. Pri tekmi med Genovo in Fiorentino je bil sodnik baje vsled slabega sojenja od občinstva napaden. Za ta dogodek je nogometna zveza okrivila klub Fiorentino, ga kaznovala s 8000 lirami globe in pa prepovedjo igranja za dve tekmi. Take rigorozne mere bi tudi v naše razmere prinesle red.

Na Dunaju je v jesenskem prvenstvu ostal do sedaj nepremagan samo W. A. C. S 14 točkami vodi pred Admir, ki ima samo 10 točk. Avstrije čakajo v nedeljo težke in zadnje borbe. Igra se meddržavna tekma z Italijo. Italijani upajo, da bodo dosegli prvo zmago nad Avstrijo. Rapid pa igra s Ferencvarosem finale za srednjeevropski pokal. Tu ima Rapid minimalne izgleda, ker mora, če hoče ostati zmagovalac, Ferencvarosa odpraviti z večjim rezultatom kot 7:1. To je pa skoro nemogoče.

OLIMPIJSKE IGRE LETA 1932.

Se že pripravljajo nanje. O prvem njih delu, o zimskem sportu ne pride iz Amerike nič poročil, in ne vemo, ali jih bodo Amerikanci sploh priredili ali ne. Kot vprizorišče so svoj čas imenovali jezero Placide v državi New York. Prav ugodne za zimске olimpijske igre pa vremenske razmere tam niso; drugih naprav razen skakalnice še ni, ta je zgrajena po vzorcu one v St. Moritzu. Norvežani to dobro vedo in si prizadevajo, da bi prireditve zimске olimpijade bila izročena njim. Na Norveškem je že vse dobro urejeno; kar pa manjka, se da v kratkem času dopolniti. Evropska organizacija sploh je v tem oziru visoko ameriško.

Priprave za poletne igre v Los Angeles se pa že vršijo. General Mac Arthur, član amer. olimpijskega odbora, je dejal prav po ameriško, da morajo kot vse drugo v Ameriki biti tudi olimpijske igre prirejene v največjem slogu; vse mora biti velikansko, oprema, reklama, sportni rezultati, število tekmecev, število gledavcev.

Zadnje olimpijske igre so po izjavi Mac Ar-

Vsem sorodnikom in prijateljem naznanjava, da je umrla naša srčnoljubljena

Terezka

Pogreb iz deželne bolnice ob treh popoldne, danes, 9. novembra 1928.

Dr. Matej in Anica Justin.

Naročajte »Slovenca«!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službodob

Vozniki

za nagromozanje ceste Sv. Peter—Ložane se takoj sprejmejo. - Vpraša se pri trdki Ubald Nassimbardi, mestni stavbenik, Maribor, Vrtna 12.

Mesarskega vajenca

in pomočnika sprejemem. - Josip Ham, mesar in prekaževalec v Ljubljani.

Gospodično

praksu, zmožno slovenščine, nemščine, stroje-pisja in stenografije v obeh jezikih, sprejme industrijsko podjetje. - Ponudbe s prepisi spricval in zahtevo plače upravi »Slovenca« pod: »Stalno mesto« št. 10.954.

Službe iščejo

Iščem službo

praktikantije

za delikateso, mlekarstvo ali slaščičarno, kjer bi lahko pozneje prevzela obrt. - Ponudbe na upr. Slov. pod: Dober promet.

Pošten fant

z dobrim spricvalom, vaje vsakega dela, želi primerne službe. Ponudbe na upravo pod »Pošten fant«.

Kakršnokoli službo

bi rad dobil 17letni mladenič. Ima nižji tečajni izpit. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 10.968.

Zasluzek

Prvovrstnega

zastopnika

za dobro vpeljan predmet, rabimo. Agilnemu se nudijo lepi dohodki. - Ponudbe pod »10.000 M«.

Stanovanja

Lepo stanovanje

dveh sob, nemeblirano, se odda v centru mesta s posebnim vvhodom, z uporabo kopalnice in elektrike za mesečno ceno 1500 Din. - Ponudbe poslati pod: »Lepo stanovanje« upravi Slov.

Stanovanje

treh sob, kuhinje, verande, vrta, pralnice, pritliklin, z elektr. razsvetljavo, v vili blizu Tivolija oddam takoj za zmerno ceno proti večletni najemini ali sorazmernemu 10% posojilu. Pripravno tudi za trgovino in obrt. Ponudbe z navedbo let, ozir. kapitala na Poštni predal št. 199.

Poizvedbe

Josipa Černi

rez. častnika, ki je bil z menoj v II. jugoslov. polku v Kotoru 1918/19. leta, prosim, da se mi javi na spodnji naslov zaradi važnega naznanila. - Dr. Hanka Njamcul, advokat, Kovin (Banat).

Posestva

Gostilna

se zaradi hitre selitve po nizki ceni proda: dve hiši, travniki, v hišah vodovod, elektrika in ves gostilniški inventar in vse pohištvo. Hiši stojita v sredini trga na prometnem kraju na Notranjskem, Cena 160.000 Din. Naslov v upravi 10.967.

Pozor, Amerikanci!

Graščina v Ljubljani, Sp. Šiška, Vodnikovc c. 25, naprodaj. Ogleda se lahko na licu mesta. Stanovanje petih sob takoj na razpolago. V gradu so tri velike delavnice, vinska klet, več stanovanj, lepa veranda, poleg več parcel, velik sadni in zelenjadni vrt, dva mlado zaraščena gozda. Cenjena je samo 280.000 Din. Najmanjši ponudek 140.000 Din. Res je, da bo prodana dne 9. novembra ob pol 10 dop. samo na sošču soba št. 15 v Ljublj.

Kupimo

Bukova drva

vsako množino, z navedbo cene, ponudite družbi »ILIRIJA«, Ljubljana, Vilharjeva cesta.

Vsakovrstno

ziato kupuje po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Jelšo

rezano ali okroglo, kupimo. - Ponudbe upravi Slov. pod »Jelša 10.965«.

Prodamo

Nove orgle

lepo doneče, se prodajo. Pneum. sistem, reg. Principal 8', Salicional 8', Flauta 4', Pedalna zveza, Oktavna zveza, Suboktavna zveza. Cena ugodna. Garancija. Iv. Kacin, tovarna orgel, Gorica, Piazza Tommaseo 29.

Ca. 10 hl vina

cena 4 Din za liter, se prodaja. - Vpraša se na Poštni predal 246, Ljublj.

Štedilnik

velik, dobro ohranjen (za ca. 100 oseb), naprodaj. Ogleda se lahko v zavetisti sv. Jožefa v št. Vidu nad Ljubljano.

Hrastovo jedilnico

barok, prodam zaradi selitve. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 10.917.

Zobotrebi

večja množina in to več vrst, se takoj poceni odda. Tudi se dajo v komisijsko prodajo, katera v slučaju obojestranske zadovoljnosti ostane trajna. Le resni in zanesljivi reflektantje naj se javijo. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.966.

Proda se

moška obleka in perilo. Na ogled: Sv. Petra cesta št. 75, pritišče.

Vagon ježic

lepih, letošnjih, prodam. Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 10.969.

Obrt

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din L. Brozović, kem čistionar perja, Zagreb, Illica 82.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Žaganje drv

z motorno žago. - Uran Franc, Vilharjeva cesta, telefon št. 2820.

Najboljši »Urania«

pisalni stroj v treh velikostih samo pri Jos. Petelinu, Ljubljana (poleg Prešernovega spomenika), ob vodi.

Razno

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Objave

Izjava

Jaz in moja žena Marija Hrast sva se sodnijsko ločila. Računi trdke do današnjega dne so urejeni, zato več ne priznam noben dolg, katerega bi ona napravila v svojem ali mojem imenu in tudi katerega je napravila prej naše razdružitve. - Edino priznam veljavnost račune, katere naročilo sam osebnostno izvršim in lastno-ročno podpisem. - Maribor, 5. novembra 1928. - Ivan Hrast.

Ogromen prihranek izdatkov

za vsakovrstno blago, za moške in ženske obleke, za razno perilo, kamgarne, sukno, blago za ženske plašče, raznovrstne parhete za obleke in perilo

Sezijska razprodaja

Kamgarni za moške obleke od 110 Din, razno sukno za moške obleke od 40 Din, za ženske plašče od 60 Din, volneno blago za ženske obleke, dvojna širina, od 34 Din, različni kambriki od 10 Din, vsakovrstni parhete od 9 Din naprej. Suknena obleka 3-20 m blaga z vso dobro podlogo

samo 230 Din

Vse navedeno se dobi samo v manufakturni trgovini

IVAN KOS, Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 23

Ne zamudite ugodne prilike! Oglejte si blago!

Radi nabave novega voza se proda

AVTO

znamke Steyr, Type II. Odprta turna karoserija, balonski obroči, 7 pnevmatik, deloma nove, deloma v dobrem stanju. - Več se izve pri gozdni upravi Grad Ravne, p. Gustanj, Slovenija.

Mag. št. 33.483/28. - Ref. V.

Razglas

Radi oddaie dimnikarskih del

v vseh mestnih in v mestni oskrbi stoječih poslopjih za leta 1929, 1930, in 1931, se bo vršila pri mestnem magistratu ljubljanskem v prostorih mestnega gospodarskega urada

20. nov. 1928 ob 10 dop. javna ofertalna razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki so razgrnjeni med običajnimi uradnimi urami pri navedenem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katere je vstaviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del v mestnih poslopjih, je izročiti do označenega termina zapечатene in opremljene s 5% vadijem mestnemu gospodarskemu uradu.

Izrečno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo odgovarjale razpisanim določbam in pogojem, ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljene, prepozno ali naknadno vložene, ne bo oziralo. Mestna občina si tudi pridržuje pravico oddati razpisana dela po lastnem preudarku drugemu, nego najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 2. novembra 1928.

Po bridki, hudi bolezni je dne 7. novembra t. l. v 27. letu starosti preminul

Alfonz Tominešek

artilj. kapetan v general. štabu v Beogradu

Pogreb bo v petek dne 9. novembra popoldne ob 3. uri v Beogradu. - Sv. maša zadušnica se bo brala v Mariboru v Marijini cerkvi v sredo 14. novembra ob 7. uri zjutraj.

To sporoča sočustvujočim očem, gimnazijski ravnatelj dr. Josip Tominešek, z materjo in otroki.

Maribor - Beograd, dne 8. novembra 1928

Vsak dan sveže namočena polenovka

kakor tudi različno drugo specer. in kolon. blago po najnižji ceni nudi cenj. občinstvu Rudolf Kovačič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Zahvala

Povodom nenadomestljive izgube našega srčnoljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Ivana Medice

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo bratom in sestram pokojnika, vsem ostalim sorodnikom, požrtvovalnemu zdravniku g. dr. Jemcu, prijateljem in znancom za poklonjene vence in cvetje, tolažbo in naklonjenost v težkih urah in nadvse častno spremstvo na pokojnikovi zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto dne 10. novembra ob pol 7 zjutraj v križanski cerkvi.

Ljubljana, dne 7. novembra 1928

Zalujoča vdova

NIKA MEDICA s hčerka.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je Vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi našega soproga, očeta, starega očeta in brata

Franceta Stiglic

ki je v sredo, dne 7. novembra ob pol petih popoldne, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb in sv. maše zadušnice bodo v soboto dne 10. novembra ob desetih popoldne.

Priporočamo blagega rajnega vsem znancom v molitev in blag spomin.

Rečica ob Savinji, dne 7. novembra 1928.

Zalujoči ostali.

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz doli po prevratu.)

(Dalje.)

VII. POGLAVJE.

Pot proti Trevisu. Kamijon s hrvaškimi sopotniki zaostane. Prva nesreča.

Čez kake četrt ure je bilo vse gotovo. Sedeli smo v zagrnjenih avtomobilih in čakali, da šoferji sprožijo naša vozila.

Bilo je ob desetih zjutraj 24. novembra 1918, ko se je naša kolona začela pomikati v severozahodni strani po cesti proti Barokovljam.

Še preden smo dospeli v Barkovlje, sem zagledal na cesti gospoda Rudeta G., ki je stopal za nami in gledal radovedno v naš voz. Zaklicali smo šoferju, naj ustavi. Rude je vstopil in sedel zraven mene. Bili smo sedaj v kamijonu trije Jugoslovani s cigaretami in trije Angleži s pipami.

Zopet je zaropotal motor, premaknili smo se z mesta in dalje je šlo proti Miramaru in Tržiču.

Zdelo se mi je, da sem sedaj pod streho, nič nisem maral, če so mi postajale roke vsled mraza in burje vedno bolj modre; dozdevke, da pridem v Italijo že po drugem poizkusu, je postajal vedno večji in močnejši.

Kamijoni so leteli svojim putem dalje, teleda sapa je rinila iz vsake špranje v voz, z Rudetom pa sva se pogovarjala o mnogem,

česar se ne spominjam več in kar bi nikogar ne zanimalo.

Povedal mi je samo, da je bil izginil zjutraj s kolodvora samo zato, da ga ne zapazi kak tržaški Italijan in ga ovadi, v kaki družbi se nahaja, ali z drugo besedo: da hoče iti v Italijo. Šel je bil domov, ko pa je slišal, da gredo mimo avtomobili, je k sreči dohitel ravno našega.

Tako je šlo dalje daleč in dolgočasno. Doktorja Gobovića je najbolj skrbelo, kje je drugih šest naših tovarišev. Tako mu je šlo do srca, ker jih nismo imeli vedno pred nosom, da sva tudi z Rudetom začela ugibati najrazličnejše o njih usodi. Doktorja Gobovića sva sicer zagotavljala, da prav gotovo pridejo za nami, da so se kje ustavili radi kakega malenkostnega motornega defekta, a Gobović je trdil in trdil, da se vsi vrnili, čuteč mraz na svoji koži in trdost svojih sedišč.

Bilo je popoldne krog pol treh, ko smo se ustavili doli nekje na furlanski ravnini, na široki cesti sredi na pol razrušene vasi. Ravno pred nami je bilo županstvo, stara, umazana hiša, okoli katere se je izprehajalo nekaj italijanskih vojakov. Mimo nas pa je drvelo v smeri proti Tržiču nešteto tovornih avtomobilov, italijanska artilerija in tren.

Angleži so nam dali kruha in konzerv, obojega toliko, da nam je ostalo. Francoski vojni ujetniki, ki so se vozili z nami, so zakurili tudi ogenj ob cesti in si skuhal avstrijske kave.

Šel sem k poveljniku naše kolone, bil je

to neki gospod James Mac Farlen in sem ga vprašal, kaj je z našimi sopotniki in kje so ostali. Vedel je zanje, kajti Mister Brown nas mu je bil priporočil v Trstu, ko se je ločil od nas in njih, a pravi vzrok, zakaj so zaostali, mu ni bil znan. A tudi on, kakor mi, je domneval najrazličnejše možnosti. Neki šofer je vedel povedati, da je videl dotični avtomobil kake pol ure, preden smo se mi ustavili.

Naj je že bilo, kakor je hotelo in ne hotelo, naših gospodov doktorjev ni bilo nikjer. Malo tesno nam je bilo pri srcu, ko smo sedli zopet v voz, da oddrdamo naprej.

Prižgali smo si svoje cigarete in pipe, pa šlo je z nami s silo vragov po ravnih cestah in ovinkih med njivami, travniki in vinogradi.

Zaželeli smo si že konca tej strašni vožnji, a šoferji so govorili, da imamo samo do Pijave še čez petdeset kilometrov. Tema se je bila že naredila in deževati je bilo začelo, ko smo končno pridrveli na ono žalostno vodo, kjer je padlo in utonilo toliko naših fantov.

Naš avtomobil je skakal čez jarke, se spotikal ob kamenje razrušenih hiš, nas pa je premetaval sem in tja, gor in dol, kot bi hotel, da vsaj v prav mali meri poizkusimo to, kar so drugi prestajali leta in mesece.

Kakor bi mi vest nekaj očitala, se mi je zdelo. »Nisi in ne boš nikoli naš...« mi je rekla, mogoče tudi najslabši nisi bil, a tu sem te ni bilo, četudi ima ta zemlja, ta voda še dovolj prostora za grobove. In če bi bil stal ti tu mesto koga boljšega, bi bilo manj škode, in kaka solza bi bila manj tekla, saj ti, Peter,

si brez ljudi na svetu. Kvečjemu bi sestra plačala zate črno mašo in oče bi zmolił očenaš, pa bi te ne bilo nikjer, in prijatelji bi kvečjemu rekli: »Včasih je pa vendar katero uganil.«

»Hop, hop... hop... hop... hop.« Zaobrnilo se je bilo nekaj krog mene in z menoj, ležali smo v prevrnjenem avtomobilu v meter globokem jarku ob cesti.

Sprva se nisem mogel zavedeti, kaj se je z nami zgodilo. Čutil sem samo, da me boli hrbet in desna noga. Slišal sem, da stopajo sopotniki preko mene iz voza, a sam se nisem mogel ganiti. Nekaj težkega je ležalo na meni. Nekdo zunaj prevrnjenega avtomobila je prižgal žveplenko, in videl sem, da ležim z glavo navzdol pod dvema zabojema, ki sta nam že vso pot delala napotje, da nismo imeli kam postaviti svojih nog. Rude, ki je sedel čisto na koncu voza, je bil prvi izven nevarnosti. Pomagal mi je odvaliti težko breme, da sem se skobacal pokonci, medtem ko je doktor Gobović rentacil, da je izgubil svoja očala, prižgal vžigalico in hodil krog avtomobila.

In pred nami je ležal prevrnjeni avtomobil, šofer si je prižgal cigareto in žvižgal. Za ušesa bi ga bil usekal, a v takem položaju človeku take prijaznosti ne padejo v glavo. Tipal sem se po nogah in hrbtu, kjer sem čutil nekaj, kakor da me boli, a kdo bi sedaj pomiloval sam sebe, v noči, v mrazu in v tujini. Prvič sem se zavedel, da sem prav za prav naredil neumnost, ker sem šel z doma. A zdaj nobeno kesanje ni več pomagalo.

(Dalje.)